Krajevne novice

Glasilo občine Šmartno pri Litiji

September 2025
Letnik 10, številka 7

Iz tokratne vsebine:

Pogovor z Majo Toplak Primc
stran 3–4

Šmartno je kuhalo
stran 6

100 let PGD Zavrstnik in pridobitev novega gasilskega vozila GVV-1
stran 12–13

Eno je potrebno
stran 19

ISSN 2463-8579

Ob začetku novega šolskega leta

Naj se v današnjem uvodniku navežem na besede našega župana, ki je nekje zapisal, da bi rad, da bi imeli Šmarčani radi svoj kraj, da bi začutili, da je dom povsod v kraju, igrišče, dvorana, šola, vrtec, da se je sam včasih na igrišču pri šoli počutil kot doma. Z njim delim te občutke, saj so nam takrat, ko smo začeli obiskovati predmetno stopnjo v novo zgrajeni osnovni šoli, zgradili igrišče in smo prijatelji vse popoldneve preživeli tam. V glavnem smo igrali med dvema ognjema, se družili, sklepali prijateljstva in si sramežljivo, na skrivaj, ogledovali svoje prve simpatije. Tja, v tisto naše obdobje, segajo tudi prvi začetki šmarskega rokometa, ki je konec avgusta praznoval svoj visoki jubilej. Čestitke!

Tistega malega igrišča pri šoli sedaj ni več, uživamo pa na lepem novem igrišču in z veseljem spremljamo vse nove pridobitve v našem kraju.

Po poletnem oddihu se pričenja novo šolsko leto. Vsak začetek je priložnost za nove cilje, za novo zgodbo. Napake so del učenja, trud nas vodi do uspeha. Pomembno je, da si znamo pomagati, poslušati drug drugega in skupaj ustvarjati okolje, v katerem se bomo vsi dobro počutili.

Vsem, našim najmlajšim v vrtcu, učencem, dijakom, študentom, vzgojiteljem, učiteljem in staršem želim uspešen začetek, veliko zdravja, dobre volje, ustvarjalnosti in obilo nepozabnih trenutkov.

Katarina Kragelj

Kako določamo smer demokraciji?

Avtor članka: Franc Props, minister, Ministrstvo za javno upravo

K odločitvi, da za septembrske Krajevne novice osvetlim upadanje pomena demokratičnih vrednot, kar bi lahko bila morda za koga suhoparna tema, sta me vodila dva razloga. Prvi je, da smo konec poletja spočiti in bolj odprti za razmišljanje o stvareh, ki se dogajajo okoli nas, a jim zaradi vsakodnevne naglice sicer ne namenjamo potrebnega časa. Kot drugo pa je dejstvo, da lahko to hitro postane normalnost, če nismo pozorni na vse, kar njihov upad povzroča. V prispevku se sicer opiram na razmišljanja Davida Runcimana, ki jih je zapisal v knjigi *How Democracy Ends* iz leta 2018.

Kako je v svetu in nenazadnje v mnogo primerih tudi v naši domovini postala normalnost, da demokratične »navade« ostanejo, v njih pa je vse manj demokracije? To, kot navaja prej omenjeni avtor, niso spektakularni prevrati, temveč počasno utrujanje. Majhni odstopi od nepisanih pravil, razkrajanje zaupanja in navada, da ostajamo le opazovalci, ko razpravljamo o vsebini.

Posledično ustanove delujejo, vendar je vanje vse manj zaupanja. Volitve se izvedejo, a občutek volivcev, da bi s tem imeli vpliv na ravnanje politikov, izginja. Parlament zaseda, vendar namesto mirne razprave stalno gledamo dramatične nastope. Mediji poročajo, a našo pozornost postopki, vgrajeni v družbena omrežja, video in novičarske portale, usmerjajo k vsebinam, za katere ocenijo, da jih bomo najdlje gledali ali najhitreje kliknili. Namenjeni so nagrajevanju vznemirjenja pred razumom. Ravnanja, ki bi bila še pred kratkim označena kot zavržna, s stalnimi malimi prekoračitvami postajajo sprejemljiva.

Omenjeni avtor opozarja na tri poti, kako demokracija slabi. Prva je državni udar, ki je v zrelih državah malo verjeten. Druga so izredne razmere, kot so epidemije, naravne nesreče in vojne, oziroma ustvarjanje izrednih razmer na račun le-teh. Najbolj prikrita pa je tretja pot: izraba in vpliv **novih tehnologij**, ki omogočajo, da se težišče moči premika k spletnim platformam, ki zbirajo podatke o naših navadah in usmerjajo našo pozornost. Določene politične strani ta mehanizem pogosto izrabljajo za stalno dramatiziranje ob vsakokratnem nujno potrebnem poskusu urejanja stvari, čemur pritiče tudi voditeljski slog, ki stavi na nastopaštvo, kršenje pravil in norm. Ker javnost s svojo pozornostjo nagrajuje predstavo namesto umirjenega nastopa, se tak slog utrjuje. Čeprav državne institucije zdržijo marsikaj, pa izgubljajo verodostojnost, ko se jih vztrajno razvrednoti in omalovažuje.

Kako lahko vsak prispeva k ohranjanju demokracije? Upoštevajmo tudi nenapisana pravila. Spoštovanje zakonov je minimum; demokracijo drži pokonci kultura spoštljivega vedenja. Začne se pri odprti, spoštljivi izmenjavi mnenj, odgovarjanju

Občina Šmartno pri Litiji
Tomazinova ulica 2, 1275 Šmartno pri Litiji
Elektronski naslov: info@smartno-litija.si
Telefon: 01 896 27 70
Faks: 059 097 480

Uradne ure
Ponedeljek: 8.00–12.00 in 13.00–15.00
Sreda: 8.00–12.00 in 13.00–17.00
Petek: 8.00–13.00
Uradne ure župana so po dogovoru, zaželena je predhodna najava na telefonsko številko 01 896 27 70.

Glasilo občine Šmartno pri Litiji Krajevne novice
Prispevke in oglase za naslednjo številko Krajevnih novic, ki bo izšla oktobra 2025, pričakujemo najkasneje do nedelje, **28. 9. 2025**, na elektronski naslov uredništva: **krajevnenovice@bogensperk.si**. Članke, prejete po tem datumu, bomo objavili v okviru možnosti. Avtorje prispevkov in naročnike oglasov naprošamo, naj pri pisanju in oblikovanju upoštevajo navodila, ki so objavljena na spletni strani Občine Šmartno pri Litiji.

Izdajatelj:
Javni zavod Bogenšperk

Odgovorni urednik:
dr. Jernej Kotar

Uredniški odbor:
Katarina Kragelj, Domen Merzel, Matjaž Hostnik, Uroš Pušnik in Aleš Kralj

Jezikovni pregled:
Janoš Železnik

Naslovna fotografija:
Novo gasilsko vozilo PGD Zavrstnik

Foto:
Uroš Pušnik

Prelom in tisk:
Četisk, d. o. o.
Bežigrajska cesta 5
3000 Celje

https://obcina.smartno.si/mediji/krajevne-novice/

Glasilo izhaja v nakladi 1800 izvodov in je brezplačno.

ISSN 2463-8579

tudi na neprijetna vprašanja, sposobnosti reči »Ne vem«. **Odgovorno uporabljajmo splet**. Preden delimo vsebine, preverimo vir. Preden sodimo, preberimo do konca, pridobimo pojasnilo druge strani. Malenkostna pojasnitev pogosto zadošča, da ostanemo pri dejstvih. **Spoštujmo jasno delitev vlog**. Tekmovanje političnih strank za glasove s programi je legitimno in potrebno, vendar volivci ne smejo biti žrtve strank zaradi zavajanja s prirejanjem podatkov in informacij. **Demokracija je proces, ne dogodek**. Za počasen razkroj demokracije je edino »zdravilo« redno pojasnjevanje, zakaj je bila odločitev takšna in ne drugačna; preglednost, tudi ko ni prijetna; razprava, ki loči med človekom in idejo. Ko volivci zavestno **nagrajujemo trezno razlago**, namesto razgrete besede naredimo prostor, da se sliši tisto, kar je zares pomembno.

Ne pozabimo, da smo prav **volivci** tisti, ki **določamo smer slovenski demokraciji**. Način rabe spleta, sodelovanje v razpravah in odločitve na volitvah vplivajo na to, ali bosta prevladala hrup in površnost ali dejstva, spoštovanje in odgovorno delo. Preden delimo objave, podpisujemo pobude ali oddamo glas, je dobro pomisliti: **dejstva naj imajo prednost pred glasnostjo, pravila igre pred navijaštvom, skupno dobro pred kratkoročnim dobičkom**. To pomeni, da preverjamo vire, zahtevamo jasne razlage in spoštujemo sogovornike, tudi če se z njimi ne strinjamo.

Ko volivci cenimo znanje, trezno razlago in preglednost, se tudi politika temu prilagodi. Če bomo ta načela dosledno uresničevali, bo demokracija ostala živa in trdna - ne zaradi glasnih parol, temveč zaradi odgovorne izbire nas vseh.

Hvala, ker ste namenili svoj čas za branje prispevka, in mirno ter sadov polno jesen vam želim!

Vrtec Ciciban

Vprašanja postavil: dr. Jernej Kotar

Ker so pred slabima dvema tednoma po poletnem premoru učenci in dijaki znova sedli za šolske klopi in ker se jim bodo prihodnji mesec z vrnitvijo v predavalnice pridružili še študentje, smo tako kot vsako leto tudi letošnjo septembrsko številko posvetili vzgoji in izobraževanju v naših krajih. Letošnje leto je še posebej pomembno za Vrtec Ciciban, saj se je spomladi končno začela dolgo pričakovana gradnja novega namenskega objekta. K pogovoru smo zato povabili pomočnico ravnatelja, gospo Majo Toplak Primc, da nam pove nekaj več o tem projektu in delovanju vrtca.

Gospa Toplak Primc, dovolite mi, da se vam v imenu uredništva najprej zahvalim za vaš prijazen odziv našemu povabilu. Za vami je gotovo zelo pestro poletje, saj vrtec v nasprotju s šolami in fakultetami v tem času ne zapre svojih vrat in še naprej zagotavlja varstvo otrok. Nam lahko zaupate, kako pri vas po navadi potekajo priprave na novo šolsko leto?

Najprej naj se vam zahvalim za povabilo k pogovoru. Kot ste omenili; značilnost vrtcev je, da v juniju zaključujemo šolsko leto, a hkrati načrtujemo organizacijo dela v času poletnih počitnic in že snujemo letni delovni načrt, ki je priprava na delo v prihodnjem šolskem letu. To pomeni, da smo se strokovne delavke že v juniju sestale in načrtovale dejavnosti za novo šolsko leto. Zadnje dni avgusta izvedemo vzgojiteljski zbor, en dan največkrat namenimo ciljno usmerjenemu izobraževanju, potekajo individualni pogovori ali igralna urica s starši, ki na novo vključujejo otroke v naš vrtec, sobota pred 1. 9. pa je namenjena, da strokovne delavke uredijo igralnico in pripravijo vse potrebno za sprejem otrok. Moja naloga je, da vse potrebno koordiniram. Ob tem pa v naprej oblikujem urnike dela, določim datume strokovnih srečanj in drugih obveznosti, s strokovnim timom pripravim novo publikacijo ter letni delovni načrt vrtca, določim zadolžitve ipd.

Vsak vrtec se mora nenehno prilagajati razmeram, ki jih narekujejo demografska gibanja. Tako kot v večini razvitih držav se tudi v Sloveniji rodnost znižuje, kar nas bo kot družbo v prihodnosti postavilo pred velike izzive. Kako se ti trendi izražajo pri vpisu otrok v vaš vrtec?

Demografska gibanja za našo občino so trenutno precej pozitivna. Kot ste omenili, se rodnost znižuje, kar nekateri vrtci zadnja leta že občutijo. V našem vrtcu na srečo te situacije ni. Trenutno imamo vrtec zaseden skoraj do zadnjega kotička, na čakalni listi pa še nekaj otrok, ki bodo kmalu dopolnili starostni pogoj za vstop v vrtec. Tako se nam pojavlja izziv, kako oblikovati oddelke, da lahko vključimo v vrtec čim več otrok. Žal mi je za vsakega starša, ki se sooča s stisko, kako ob odhodu v službo zagotoviti varstvo za svojega otroka.

Znano je, da se Vrtec Ciciban že več kot dve desetletji spopriema s hudo prostorsko stisko. V preteklosti so se našle zasilne rešitve z odpiranjem novih oddelkov na dislociranih lokacijah, kar zagotovo otežuje delovanje ustanove. Koliko oddelkov imate trenutno in kje so nastanjeni?

Drži, prostorska stiska v Vrtcu Ciciban se je v preteklosti reševala z odpiranjem novih oddelkov na različnih lokacijah. Tako sedaj poslujemo s šestnajstimi oddelki na devetih lokacijah. Imamo oddelek na Javorju, dva oddelka na Primskovem, enega v Veliki Kostrevnici in dvanajst oddelkov v Šmartnu (pet v matičnem Vrtcu Ciciban, dva v kulturnem domu, dva v Cerkovniku pri Povšetovih, enega pri Litropovih in enega pri Pevčevih ter enega v gasilskem domu). Takšna razkropljenost po občini otežuje delo predvsem v času, ko nastopi odsotnost strokovnih delavk. Moram reči, da za vse težave, ki so posledica razkropljenosti po občini, ves čas iščemo najbolj optimalne rešitve, da te odpravimo oz. vsaj omilimo.

Zadev se seveda ne da urediti čez noč, toda pogled na gradbišče ob osnovni šoli nas lahko navdaja z optimizmom, da se bodo prostorske težave kmalu rešile. Kaj vam osebno kot občanki, vzgojiteljici in ne nazadnje pomočnici ravnatelja pomeni projekt gradnje novega vrtca?

Kot občanki mi gradnja novega vrtca pomeni izjemno pridobitev za vse rodove, ki prihajajo za nami, kar jim seveda iz srca privoščim. Glede na to, da sem več kot 20 let delala kot vzgojiteljica, se za svoje sodelavke veselim, da bodo imele priložnost delati v sodobnem, prostornem vrtcu, na eni lokaciji, kar bo z vidika medsebojnega

povezovanja velika prednost. Kot pomočnici ravnatelja mi gradnja novega vrtca v tem trenutku pomeni veliko odgovornost. Pri samem načrtovanju gradnje Občina Šmartno tako mene kot ravnatelja šole vključuje in poziva k pregledu načrtov, podajanju mnenj, pripomb ipd.

Kaj pa nova pridobitev pomeni za Vrtec Ciciban?

Za Vrtec Ciciban nova pridobitev pomeni zagotavljanje kakovostne predšolske vzgoje tako za otroke kot starše in ostale zaposlene. Otroci bodo dobili prostorne igralnice, večnamenski prostor, tematske igralnice, najmlajši otroci še terase za bivanje na prostem ob vsakem vremenu. Starši se gotovo veselijo, da bodo lahko otroke oddali na enem mestu in ne bo potrebno prestavljanje po občini za vsakega otroka posebej. Zaposlenim pomeni več interakcije in delovanje bolj kot ne na enem mestu. Če imamo sedaj knjigovodjo in administratorko v osnovni šoli, bo velika pridobitev, da bo celotna uprava na enem mestu. Slednje pomeni več komunikacije v živo. Tudi tehničnim in administrativnim delavcem se obetajo drugačni pogoji dela.

Gradnja tako velikega objekta bo vsekakor zelo zahteven projekt. Kdaj lahko pričakujemo zaključek del in selitev v nove prostore?

O zaključku del in selitvi v nove prostore se trenutno še ne pogovarjamo. Veseli nas, da so se dela začela. Gremo korak za korakom, z upanjem, da na poti naletimo na čim manj preprek in da uspešno pridemo do cilja.

Ali je morda že znano, kakšna bo usoda starega vrtca Za povrtmi?

Tudi o usodi vrtca na Za Povrtmi trenutno ni govora. Predvidevam, da se bo občina o tem odločila, ko bomo zapustili prostore.

Novi objekt bo velika pridobitev za naš kraj, še zlasti pa za otroke in zaposlene, ki bodo končno dobili primerne prostore za igro in delo. Ali se po selitvi v novo stavbo obetajo kakšne nove zaposlitve?

Ob selitvi v novo stavbo lahko v tem trenutku rečem, da se predvidevajo nove zaposlitve v kuhinji. Same potrebe po strokovnem kadru pa bodo ostale enake ali pa bo izračun normativov pokazal celo nižjo sistemizacijo, zmanjšal se bo namreč delež na podlagi dela v razdelilnih kuhinjah, ki jih imamo trenutno na večini lokacij.

Kako pa bo po končani gradnji z dosedanjimi dislociranimi enotami? Ali jih nameravate ukiniti in preseliti na novo lokacijo ali boste katero od njih obdržali tudi v prihodnje?

Zagotovo se bo večina zunanjih oddelkov preselila na novo lokacijo. S tem namenom se nov vrtec tudi gradi. Menim, da bo čas ob selitvi pokazal, ali bi bilo smiselno katerega od oddelkov pa še vseeno obdržati. Zagotovo je to nekoliko povezano tudi z lokalnim okoljem. V mislih imam Primskovo in Javorje, kjer imamo najoddaljenejše oddelke.

Prava duša vrtca so otroci in zaposleni. Koliko otrok trenutno obiskuje vrtec in koliko zaposlenih skrbi zanje?

V šolskem letu 2025/2026 bo Vrtec Ciciban predvidoma obiskovalo 275 otrok, v preteklem letu 282. Za njih skrbi 16 vzgojiteljic, 21 pomočnic vzgojiteljic, vzgojiteljica za zgodnjo obravnavo, svetovalna delavka …, skupaj z ravnateljem, menoj in ostalim tehnično-administrativnim kadrom za uspešno delovanje vrtca skrbi 54 zaposlenih.

Se morda tudi pri vas spopadate s kadrovsko stisko?

Zadnja leta veliko zaposlujemo. Smo mlad kolektiv, kar pomeni, da se naše delavke odločajo za materinstvo in jih je potrebno v

takšnem primeru nadomestiti. Imeli smo tudi nekaj upokojitev, za katere smo poiskali nadomeščanje. Z veseljem pa lahko povem, da ne beležimo odpovedi delovnega razmerja, sploh ne z vidika nezadovoljstva pri delu. V preteklem letu smo v namen zadovoljstva na delovnem mestu uvajali vsebine zdravja na delovnem mestu (pohode, ogled kino predstave, udeležbo na čistilni akciji, sprostitvene tehnike …). Seveda se ob vsakem novem zaposlovanju pojavljajo izzivi. Prejemamo vloge tujcev, oseb, ki ne izpolnjujejo izobrazbenih pogojev ipd., a do sedaj je bila sreča na naši strani in nam je na koncu uspelo dobiti prave osebe.

Vrtec Ciciban sodi med najdejavnejše ustanove v našem lokalnem okolju, saj vsako leto priredi vrsto dogodkov. Nam lahko zaupate, kaj pripravljate v letošnjem šolskem letu?

Vidim, da se res uspešno vključujemo v okolje. V veselje nam je pripraviti kaj, v čemer otroci, starši in ostali občani uživajo. V prihajajočem šolskem letu bomo zagotovo zopet uspešno sodelovali z Občino Šmartno pri Litiji in Javnim zavodom Bogenšperk. Tudi letos boste lahko uživali v nastopih otrok in strokovnih delavk, v likovnih stvaritvah, družabnih dogodkih. Več pa sledi …

Gospa Toplak Primc, zahvaljujem se vam za prijeten klepet in vam želim uspešno šolsko leto.

Hvala!

Izjemni uspehi učencev Glasbene šole Litija - Šmartno v šolskem letu 2024/25

Avtorica članka: Brigita Šuler, ravnateljica

Za Glasbeno šolo Litija - Šmartno je še eno izjemno leto, polno glasbenih doživetij, predanega dela in zavidljivih uspehov. Učenci šole so se tudi letos izkazali na številnih državnih in mednarodnih tekmovanjih, na katerih so s svojo nadarjenostjo, vztrajnostjo in ljubeznijo do glasbe navdušili strokovne žirije in občinstvo.

Na desetih različnih tekmovanjih doma in v tujini se je pomerilo kar 16 učencev, ki so skupaj osvojili 12 zlatih priznanj (vključno s tremi prvimi nagradami in enim zlatim priznanjem s pohvalo), 10 srebrnih priznanj (med njimi ena druga nagrada) in 4 bronasta priznanja.

Ti dosežki so rezultat trdega dela učencev, predanosti mentorjev in podpore korepetitorjev ter staršev. V nadaljevanju predstavljamo nekaj najvidnejših rezultatov:

Državno tekmovanje TEMSIG

Kaja Šket (klavir): zlato priznanje – 95,33 točk (mentorica: Veronika Hauptman)
Eva Bizjak (klavir): bronasto priznanje – 89 točk (mentorica: Olena Novosel)
Hana Štaut (klavir): bronasto priznanje (mentorica: Olena Novosel)
Evelina Štaut (klavir): bronasto priznanje (mentorica: Olena Novosel)
Gal Jerin (klarinet): srebrna plaketa (mentorica: Nadja Drakslar Petrač; korepetitor: Urban Slapničar)

Mednarodna tekmovanja

IMMCC, Maribor (solfeggio)

Lucija Pirmanšek: srebrno priznanje (mentorica: Polonca Demšar)
Veronika Kirn: srebrno priznanje (mentorica: Polonca Demšar)

»Woodwind and Brass 2025«, Varaždin (HR)

Luka Korošec (evfonij): zlato priznanje in prva nagrada (mentor: Uroš Hribar; korepetitor: Tilen Bajec)
Veronika Kirn (flavta): zlato priznanje (mentorica: Mira Kranjec; korepetitor: Tilen Bajec)

»Matija Bravničar«, Logatec

Manca Cvikl (violina): zlato priznanje (mentorica: Mirjam Šolar; korepetitorica: Veronika Hauptman)
Kaja Korošec (violina): srebrno priznanje (mentorica: Mirjam Šolar; korepetitorica: Veronika Hauptman)
Lucija Pirmanšek (violina): srebrno priznanje (mentorica: Mirjam Šolar; korepetitorica: Veronika Hauptman)

»Dnevi kitare«, Krško

Ela Pahulje (kitara): srebrno priznanje (mentor: Pablo Vitali)
Maša Močilar (kitara): srebrno priznanje (mentor: Ivan Nikonov)

CELEIA

Hana Štaut (klavir): zlata plaketa (mentorica: Olena Novosel)
Evelina Štaut (klavir): srebrna plaketa (mentorica: Olena Novosel)
Kaja Šket (klavir): zlata plaketa (mentorica: Veronika Hauptman)
Katrina Zaman (klavir): srebrna plaketa (mentorica: Veronika Hauptman)

»Tomaž Holmar«, Italija

Eva Bizjak (klavir): 2. nagrada – 92 točk (mentorica: Olena Novosel)

»Sirmium Fest 2025«, Srbija (online)

Luka Korošec (evfonij): 1. nagrada – 99 točk (mentor: Uroš Hribar; korepetitor: Tilen Bajec)
Veronika Kirn (flavta): 1. nagrada – 98 točk (mentorica: Mira Kranjec; korepetitor: Tilen Bajec)

»Bolero«, Muta

Gal Jerin (klarinet): zlato priznanje s pohvalo (mentorica: Nadja Drakslar Petrač; korepetitor: Urban Slapničar)
Karolina Zaman (saksofon): zlato priznanje (mentorica: Ana Šimenc Kugler; korepetitor: Tilen Bajec)
Veronika Kirn (flavta): zlato priznanje (mentorica: Mira Kranjec; korepetitor: Tilen Bajec)
Luka Korošec (evfonij): srebrno priznanje (mentor: Uroš Hribar; korepetitor: Tilen Bajec)

Koroško klavirsko tekmovanje 2025

Kamil Gainullov (klavir): zlato priznanje (mentorica: Olena Novosel)
Maria Pletneva (klavir): zlato priznanje (mentorica: Olena Novosel)
Hana Štaut (klavir): zlato priznanje (mentorica: Olena Novosel)
Eva Bizjak (klavir): zlato priznanje (mentorica: Olena Novosel)
Evelina Štaut (klavir): bronasto priznanje (mentorica: Olena Novosel)

Vsi ti dosežki potrjujejo, da Glasbena šola Litija - Šmartno ostaja pomembno središče glasbenega izobraževanja in umetniškega ustvarjanja. Iskrene čestitke vsem učencem, mentorjem in korepetitorjem za izjemno delo in predanost!

Z velikim veseljem zremo v prihodnost in se že veselimo novega šolskega leta ter nadaljnjega ustvarjalnega dela z našimi učenci. Fotografija, ki spremlja članek, je nastala na Zaključnem koncertu najboljših učencev, ki je bil letos – po štirih letih – ponovno izveden na čudovitem grajskem prizorišču Bogenšperk. Tokrat nam je bilo vreme končno naklonjeno in dogodek je zasijal v vsej svoji glasbeni in estetski lepoti.

Vpis za naslednje šolsko leto smo že zaključili, saj so vsa mesta pri inštrumentih zapolnjena. Veseli pa nas, da imamo še nekaj prostih mest na našem plesnem oddelku – vabimo vas, da se nam pridružite v programih plesne pripravnice, baleta in sodobnega plesa. Pridite ustvarjat z nami v ritmu glasbe in gibanja!

Grajske počitnice na gradu Bogenšperk

Avtor članka: Javni zavod Bogenšperk

Foto: Arhiv Javnega zavoda Bogenšperk

V sklopu 11. Festivala Bogenšperk so med 4. in 8. avgustom 2025 na gradu Bogenšperk potekale sedaj že tradicionalne Grajske počitnice, ki so tudi letos navdušile mlade udeležence. Pet dni zabave, ustvarjalnosti in grajskih doživetij je na gradu preživljalo 25 otrok iz Šmartna in Litije.

Otroci so iskali skriti zaklad, uspešno opravili paževsko šolo z vitezom Volkom Turjaškim, risali pod mentorstvom Društva LILA, z Markom kuhali v grajski Krčmi ter skozi igro spoznavali zgodovino in skrivnosti gradu. Prav posebno doživetje je bil obisk Valvasorjeve konjenice.

Grajske počitnice so tudi letos potekale v prijetnem vzdušju, saj ni manjkalo smeha, ustvarjalnosti in novih prijateljstev. Organizatorji smo z izvedbo zelo zadovoljni, otroci pa so domov odšli polni lepih vtisov. Zadovoljstvo otrok in staršev je potrditev, da dogodek postaja zelo priljubljen in pomemben del poletnega dogajanja v okviru Festivala Bogenšperk, saj otroci tako preživijo nepozabne in aktivne počitniške dni v domačem okolju.

Javni zavod Bogenšperk se iskreno zahvaljuje vsem, ki ste sodelovali pri izvedbi programa, sponzorjem 11. Festivala Bogenšperk ter Krčmi na gradu Bogenšperk za odlično hrano.

Šmartno je kuhalo

Avtorica članka: Tatjana Polanc Kolander

Letošnji osrednji kulinarični dogodek Festivala Bogenšperk Šmartno kuha se je zaradi nepredvidljivega vremena s prvotno načrtovanega datuma odvil dan pozneje, na soboto, 23. avgusta. Obiskovalci so to odlično sprejeli in s svojim obiskom ponovno potrdili, da je prireditev na Staretovem trgu dobrodošla priložnost za druženje ob raznovrstni ponudbi jedi in pijače.

Letos je bilo obiskovalcem na voljo 13 stojnic in tako imenovanih »food-truckov«. Med ponudniki je bila večina tistih, ki se z veseljem vračajo v Šmartno, na novo so se jim pridružili dolenjski krompirjevci s praženim krompirjem, svojo ponudbo pa je s čevapčiči obogatil domači ponudnik Ristretto Caffe. Organizatorji smo veseli, da se dogodka vsako leto udeležijo tudi priznani slovenski vinarji, katerih vrhunska vina gostimo tudi v Vinski kleti Bogenšperk, med njimi Klet Brda, Vinska klet Metlika in Zavod Slap Vipava. Stalnica na Šmartno kuha so domači vinogradniki ŠTUC in pa Društvo kmetic Litija in Šmartno. Z njihove stojnice je letos dišalo po palačinkah, točile so tudi domači sok.

Kljub nekaj kapljam, ki so zmotile sobotno dogajanje, smo Šmartno kuha izpeljali v veliko zadovoljstvo vseh ponudnikov in obiskovalcev. Teh smo našteli okrog 850, kar je – verjetno zaradi vremena – nekaj manj kot lani. Ker pa je bil sobotni termin dogodka tako lepo sprejet, ga bomo obdržali tudi v prihodnje.

Tabor gasilske mladine GZ Šmartno pri Litiji

Avtorica članka: Ana Maria Zaman

Kot vsako leto smo tudi letos v Gasilski zvezi Šmartno pri Litiji organizirali tabor za gasilsko mladino. Tokrat nas je pot peljala v Prlekijo, natančneje na taborni prostor v Bodislavce, kjer smo od 29. junija do 5. julija preživeli nepozaben teden, poln doživetij, učenja in zabave.

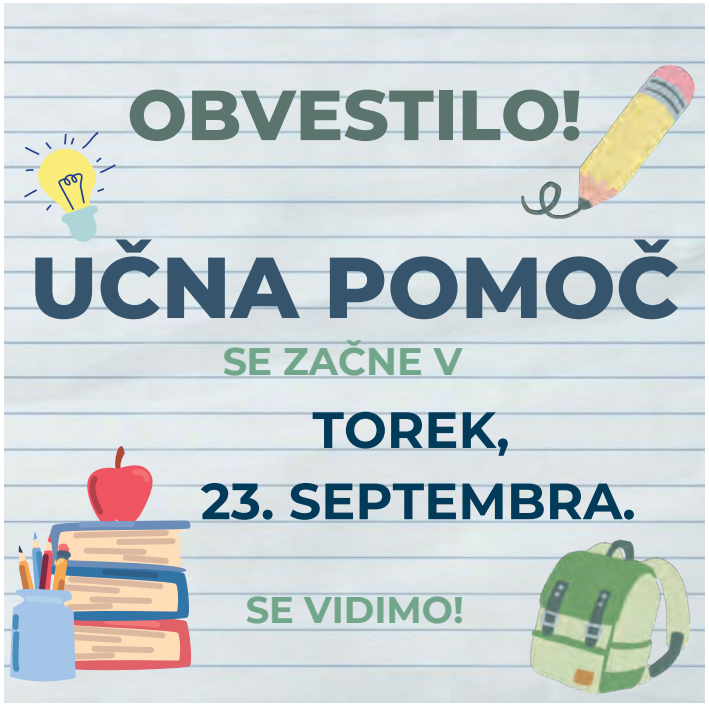
Tabora se je udeležilo 33 mladih gasilcev iz vseh devetih društev naše zveze. Za brezhibno izvedbo in dobro počutje udeležencev je skrbela izkušena in srčna ekipa osmih mentorjev, logistik, kuhar ter vodja tabora.

Teden je bil vse prej kot dolgočasen – vsak dan so bile na sporedu aktivnosti, ki so združevale gibanje, sprostitev in medsebojno povezovanje. Otroci so uživali v družabnih igrah, odbojki, badmintonu, nogometu in nepogrešljivih vodnih vragolijah, ki so v vročih dneh še kako prijale.

Posebno zanimanje so poželi tudi obiski služb, ki so na praktičen način predstavile svoje delo. Najprej sta nas obiskala predstavnika NMP Ljutomer in nas poučila o temeljnih postopkih oživljanja. Zatem smo gostili Gorsko reševalno službo Ljubljana, enoto Zasavje. Predstavili so svoje delo in opremo, nato pa navdušili s spustom po tirolski žičnici.

Eden izmed vrhuncev tabora je bil zagotovo tudi rafting po reki Muri – za številne prvo tovrstno doživetje. Ob zaključku tabora lahko rečemo, da smo se domov vrnili polni lepih spominov, novih prijateljstev in izkušenj, ki nas bodo spremljale še dolgo. Velika hvala še enkrat vsem vpletenim za vašo podporo. Hvala sponzorjem in donatorjem za pomoč pri izvedbi. Hvala tudi staršem za zaupanje. Se že veselimo tabora naslednje leto.

Padci pri starejših odraslih

Avtorica članka: Petra Nagode, diplomirana fizioterapevtka

V Sloveniji in drugod po svetu se vse bolj povečuje število ljudi, starejših od 65 let. Leta 2000 je v Sloveniji delež starejših nad 65 let znašal 13 %, medtem ko trenutno presega 25 %.

Staranje prebivalstva prinaša številne izzive, med katerimi izstopata krhkost in povečano tveganje za padce. Ti lahko vodijo v izgubo samostojnosti, hospitalizacijo in posledično celo smrt. Padci zaradi zdrsa se lahko zgodijo vsakomur, vendar postanejo s staranjem pogostejši. Poleg fizičnih poškodb se pri tem pogosto pojavi strah pred ponovnim padcem, zaradi česar se starejši odrasli začnejo izogibati določenim dejavnostim in postanejo manj telesno dejavni. To vodi v še večjo izgubo mišične moči, ravnotežja in tudi samostojnosti pri dnevnih aktivnostih.

Fizioterapija in redna telesna dejavnost imata pri tem pomembno vlogo – ne le pri rehabilitaciji po padcu, ampak tudi pri preventivi (pri preprečevanju padcev). Padci so namreč glavni vzrok poškodb pri starejših odraslih. Dejavniki tveganja za padce vključujejo zmanjšano mišično moč in ravnotežje, določena zdravila, demenco, nevarnosti v domačem ali tujem okolju (preproge, pragi, spolzka tla), težave z vidom in sluhom, neprimerno obutev, nepravilno uporabo pripomočkov za hojo in tudi neustrezno osvetlitev prostorov. S starostjo se mišična moč zmanjšuje, hoja postane počasnejša, prisotni so krajši koraki in manjši dvig stopal pri hoji. Te spremembe vplivajo na slabši nadzor nad ohranjanjem položaja telesa, kar povečuje verjetnost padca.

Pravilna izbira telesne vadbe lahko prepreči padce, izboljša mišično moč, ravnotežje in gibljivost. Priporoča se vsaj 150–300 minut zmerne aerobne aktivnosti na teden, dvakrat tedensko vadbo za mišično moč in trikrat tedensko vaje za ravnotežje pri starejših odraslih s povečanim tveganjem za padce. Vadba mora vključevati tudi vaje za izboljšanje gibljivosti. Pomembno pa je svetovati tudi o primerni izbiri obutve in varnosti v okolju, v katerem oseba živi. Pri nestabilni hoji je potrebno osebam zagotoviti ustrezen pripomoček za hojo. Ustrezen pripomoček za hojo fizioterapevt izbere glede na zdravstveno stanje posameznika, oceno ravnotežja, mišične moči zgornjih delov telesa in telesne vzdržljivosti. Fizioterapevt bo poskrbel za pravilno višino pripomočka in posameznika naučil tudi ustrezne uporabe.

Preprečevanje padcev pri starejših odraslih je ključno za ohranjanje njihovega zdravja, samostojnosti in kakovosti življenja. Starosti se ne moremo izogniti, lahko pa poskrbimo, da jo bomo doživeli aktivno in predvsem varno.

Poletno druženje upokojencev na Primskovem

Avtor članka: Jože Loc

Kot vsako leto smo se članice in člani Društva upokojencev Šmartno pri Litiji ter telovadne skupine Šmartno Pungrt tudi letos odzvali vabilu gospe Marinke Vidgaj, da bi se družili pri lovski koči v Zagriču na Primskovem. Gospa Marinka vodi sekcijo upokojencev Nove korenine, ki je krajevno ločena, sicer pa del Društva upokojencev Šmartno. Večkrat na leto se družimo na naših lepih in zanimivih izletih po Sloveniji ter se tako spoznavamo in povezujemo.

10. julija letos smo na mesto srečanja prišli dovolj zgodaj, da smo na panoramski cesti od Kopačije proti lovski koči pod nami opazovali lepote naše gričevnate Dolenjske. Po dežju prejšnji dan je bilo ozračje čisto, umito, vidljivost vse naokoli pa izredna. Res lepa je tale naša zelena dežela, če jo pogledaš od zgoraj, ko se kopa v poletnem soncu.

Na druženju smo najprej na kratko slišali, kaj vse smo v preteklem času od novega leta dosegli in naše letne načrte, ki so v glavnem naravnani na kakovostno preživljanje časa. Temelj tega sta zdravje, ki si ga skušamo ohranjati, in povezanost z ljudmi okoli nas v lepih odnosih, kar daje življenju smisel in kvaliteto. To je bil glavni poudarek uradnega dela našega srečanja. Telovadna skupina Pungrt Šmartno je nato predstavila program Šole zdravja, ki združuje več kot 5000 članic in članov v Sloveniji. Ti vsak dan zjutraj ob pol osmih po vseh mestih in krajih v Sloveniji izvedejo telovadbo po metodi dr. Grishina. Namen te telovadbe je ohranjanje zdravja in telesne čilosti v pozna leta starosti. Po telovadbi je sledil družabni del našega druženja. Najprej smo voščili slavljencem, ki so imeli v preteklih dneh ali tednih rojstni dan. Nato je gospa Marinka dala pobudo, da se vključimo v igro iz naših otroških dni *Ali je kaj trden most*, in podoživeli smo spomine na tisti čas. Seveda ni manjkalo šaljivih opazk in smeha, ne zgodi se vsak dan, da se seniorji vključijo v otroške igre. Temu je sledilo čisto resno licitiranje, kdo bo čim bolj natančno uganil težo lubenice. Vložek v licitacijo je bil en euro, dobili smo tudi zmagovalko, ki je skoraj točno uganila njeno težo.

Naše srečanje smo zaključili z malico in pogostitvijo, ki so jo pripravile naše skrbne primskovške dame.

Ekskurzija v vesoljski center Vitanje

Avtor članka: Jože Loc

Upokojenke in upokojenci sekcije Nove korenine s Primskovega so konec julija organizirali izlet v center vesoljskih tehnologij Vitanje. Pridružilo se je še nekaj članov DU Šmartno in skupaj smo odšli na Štajersko. Po ogledu Centra Noordung smo si pod vodstvom animatorke ogledali še zdraviliški kompleks Dobrna in imeli tam kosilo.

vesoljski center Vitanje

Skrivnostno vesolje je bilo že od nekdaj predmet zanimanja ljudi, ko so v jasnih nočeh zrli v temno zvezdnato nebo, posejano z milijardami majhnih lučk. Ob tem so skušali najti odgovore na številna vprašanja, ki so se jim porajala. Do največje zgodovinske spremembe v razumevanju položaja človeka v svetu je prišlo na prehodu iz 15. v 16. stoletje, ko so s pomočjo matematično geometrične metode odkrili heliocentrični sistem. Do takrat je veljalo, da je središče vesolja naš planet Zemlja. To odkritje pomeni tudi začetek znanstvene revolucije. Največji razmah odkrivanja skrivnosti vesolja pa je nastal po drugi svetovni vojni, ko sta se dve velesili zapletli v vesoljsko tekmo. Oboji so uspešno gradili plovila, ki so ljudi prvič ponesla v vesolje in na Luno. S pomočjo vse zmogljivejših teleskopov pa znanstveniki danes lahko opazujejo nebesna telesa, ki so od Zemlje oddaljena več tisoč svetlobnih let. Danes je vesolje za človeštvo pomembno iz več vidikov. Številni sateliti, ki krožijo okoli Zemlje, nam omogočajo telekomunikacijske in navigacijske storitve, na Zemljo pošiljajo kartografske podatke, informacije o vremenu, požarih, poplavah in še bi lahko našteval. V zadnjem času je vse pomembnejši vojaški vidik.

Eden od pionirjev, ki je zadnjih deset let življenja posvetil načrtovanju prodora v vesolje, je tudi naš rojak Herman Potočnik Noordung, ki je zaslovel, ko je leta 1929 napisal knjigo *Problem vožnje po Vesolju*, ki velja za eno temeljnih del prve generacije raziskovalcev vesolja. Poleg znanstvenikov so resnični junaki prodiranja v vesolje astronavti, ki zastavljajo svoja življenja, da bi tam pomikali človeške meje. Tudi tam imamo Slovenci zastopnike, ki smo jih posvojili in smo nanje ponosni. To so ameriški astronavti slovenskih korenin: Jerry M. Lineger, Randy Bresnik, Ronald Šega in astronavtka Sunita Williams. Lineger je napisal knjigo *V vesolju* o svojem razburljivem bivanju na mednarodni vesoljski postaji. Sunita pa je do nedavnega imela ženski rekord v dolžini bivanja v vesolju. Da njena prababica Marija Bohinc, ki je kot enajstletno dekle z materjo Uršulo leta 1892 iz rodnih Leš pri Tržiču odšla v Ameriko, ni nikoli pozabila Slovenije, dokazuje, da je Sunita ob enem od svojih odhodov na vesoljsko postajo s seboj vzela kranjske klobase in potico. Sunita je že večkrat obiskala Slovenijo, med drugim je obiskala tudi Center Noordung Vitanje.

Novice iz Društva diabetikov Litija in Šmartno pri Litiji

Avtor članka: Društvo diabetikov Litija in Šmartno pri Litiji

Strokovno zdravstveno predavanje

V sredo, 24. septembra 2025, ob 17.00 z naslovom *Motnje hranjenja in prehranjevanja* v prostorih Knjižnice Litija, Parmova ul. 9, Litija. Predavala bo dr. Karin Kanc Hanžel, dr. med., spec. interne medicine. Predavanje je za udeležence brezplačno, vabljeni tudi ostali občani.

Edukativno okrevanje Banja Vrućica 20.–27. 10. 2025

Hotel Kardial ****	Cena (7 dni)	Turistična taksa
7 polnih penzionov v dvoposteljni sobi	495,00 €	všteta v ceno
Prijave sprejemamo do 22. septembra 2025.		

Cena vključuje: prevoz, polni penzion (samopostrežni zajtrk, kosilo in večerja), pregled zdravnika, tri terapije na dan po nasvetu zdravnika, kopanje v termo mineralnem bazenu in notranjem bazenu, obisk savn, kopalni plašč, obisk etnoturizma Usora, turistično takso, cestnine, parkirnine, takso za vstop in vožnjo po BIH (po 1. 8. 2022), spremstvo, DDV in organizacijo izleta.

Pohodi
Pohodov nismo opredelili po datumih. Navedli smo le lokacije. Zaradi spremenljivega vremena jih bomo prilagajali sproti in vas o tem obveščali prek SMS-ov in Facebooka.
- Litija–Poljčane–Boč (vlak)
- Litija–Kranj–Sv. Jošt nad Kranjem–Litija (vlak)

Telovadba
Potekala bo v Športni dvorani Litija pod strokovnim vodstvom vsako sredo od 18.30 do 19.30. Vadnino lahko plačate pred vadbo v dvorani ali v društvu. S telovadbo smo pričeli 10. septembra 2025.

Plavanje in vadba
Plavanje bo potekalo v bazenu Pungrt Šmartno pri Litiji skupaj z MDI Litija - Šmartno vsako sredo od 16.00 do 17.00. S plavanjem in vadbo smo pričeli 10. septembra 2025.

Uradne ure
V društvu smo prisotni ob uradnih urah v ponedeljek in sredo **od 8.00 do 11.00** ter dosegljivi na stacionarnem telefonu 01 898 15 84 ali na mobilnem telefonu 031 777 154 (153) in na elektronski pošti drustvo.dia.litija@siol.net.

Obvestila Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije

KORUZNI HROŠČ IN KORUZNA VEŠČA

Koruzo poleg vse pogostejših ekstremnih vremenskih dogodkov (suša, neurje, toča) ogrožajo tudi številni škodljivci. Že spomladi so bile na posameznih lokacijah prisotne talne sovke. V zadnjem času so opazne tudi različne poškodbe na listih, ki so posledica napada koruzne vešče in koruznega hrošča.

Koruzna vešča v metlici koruze

Koruzna vešča (*Ostrinia nubilalis*) je vsejed, ki naseljuje preko 250 rastlinskih vrst. V zadnjih desetletjih se je njena populacija močno povečala. Veliko gospodarsko škodo povzroča na koruzi in hmelju, občasno tudi na zelenjadnicah (fižol, paprika, paradižnik). Gre za nočnega metulja, ki ima v Sloveniji dva rodova letno. Konec aprila in v maju lahko opazimo metulje prvega rodu, drugi rod pa leti običajno od julija do sredine septembra. Škodo povzročajo gosenice. Mlade gosenice se hranijo s povrhnjico listov koruze. Poškodbe so vidne kot ozke, podolžne proge, ob katerih lahko opazimo drobne iztrebke gosenic. Starejše gosenice vrtajo rove v stebla in storže, objedajo metlice ali grizejo zrna pod ličkanjem. Včasih napadejo tudi peclje storžev. Pogosto se zavrtajo v stržen metlice, ga zapustijo in se nižje na rastlini ponovno zavrtajo. Ob izvrtini so pogosto vidni iztrebki. Poškodovana stebla se ob močnejšem vetru lomijo, kar otežuje spravilo koruze. V mokrih letih se na poškodovanih storžih in zrnju razvijejo glive, zaradi tvorbe mikotoksinov so še posebej nevarne fuzarijske okužbe. Odrasle gosenice prezimijo v steblih koruze ali hmelja, v koruznih storžih ali tudi v debelo stebelnih plevelih.

Koruzni hrošč

Koruzni hrošč (*Diabritica virgifera virgifera*) se je v zadnjih letih razširil po vsej Sloveniji. Poškodbe povzročajo odrasli osebki – vidne so kot bele podolgovate lise, podobne tistim, ki jih povzroča žitni strgač. Kjer je populacija hrošča velika, so objedene in pobeljene večje površine listnih ploskev. Hrošči objedajo tudi cvetni prah in svilo, kar lahko povzroči gluhost storžev. Še bolj škodljive pa so ličinke, ki objedajo korenine, kar vodi do slabše preskrbljenosti rastlin z vodo in hranili, napadene rastline so tudi bolj podvržene poleganju. Veliko število hroščev pomeni tudi visoko tveganje za prihodnje leto – samice odlagajo jajčeca v tla v bližino korenin koruze, iz katerih se spomladi izležejo ličinke, ki znova povzročajo škodo z objedanjem korenin.

Ukrepi

Pri zatiranju škodljivcev so najbolj učinkoviti preventivni ukrepi, to je **pravilen kolobar** –prekinemo razvojni krog koruznega hrošča; in **ustrezna obdelava koruznih ostankov** – pravočasno odstranjevanje koruznice oziroma čim bolj **temeljito in globoko zaoravanje** po možnosti sesekljanih koruznih ostankov.

Po ogledu posevkov na terenu ugotavljamo, da se na našem območju pojavljata oba škodljivca, vendar gospodarske škode za zdaj še ne povzročata. Da bo tako tudi v prihodnje, se držite preventivnih ukrepov za zatiranje koruzne vešče in koruznega hrošča.

Anja Bevc, terenska kmetijska svetovalka

OBVESTILO ZA REJCE

Pojav bolezni modrikastega jezika (BTV-4) na območju Slovenije

Spoštovani rejci.

Uprava za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (UVHVVR) je 11. februarja 2025 uradno potrdila pojav bolezni modrikastega jezika (Bluetongue – BTV), serotip 4. Prvi primeri so že potrjeni tudi na območju Litije in širše.

Zaradi tega je Slovenija izgubila status države, proste te bolezni. Bolezen predstavlja resno grožnjo za drobnico in govedo, zato vas pozivamo k nujnemu ukrepanju.

Kaj je modrikast jezik (BTV)?
- Virusna bolezen, ki prizadene domače in divje prežvekovalce (ovce, govedo, koze, srnjad).
- Najbolj občutljive so ovce, pri katerih se lahko pojavi huda bolezenska slika ali celo pogini.
- Virus prenašajo krvosesne mušice (rod *Culicoides*), bolezen se ne prenaša s stikom med živalmi.
- Govedo pogosto ne kaže znakov, vendar je pomemben prenašalec virusa

Značilni znaki bolezni pri ovcah:
- vročina, slinjenje,
- otekanje jezika in ustnic,
- modrikasto obarvan jezik,
- razjede v ustih in na nosu,
- šepanje, razpoke roževine parkljev,
- pogini v hujših primerih.

NUJNI UKREPI ZA PREPREČITEV ŠIRJENJA BTV:

1. CEPLJENJE ŽIVALI
- Priporočamo prostovoljno cepljenje živali proti serotipu BTV-4 (zlasti ovce in govedo).
- Cepljene živali bodo lahko premične (za trgovanje ali premike med rejami).
- Cepljenje naj opravi pooblaščeni veterinar.

2. ZAŠČITA PRED MUŠICAMI (VEKTORJI)
- Uporaba repelentov in insekticidov. Insektne mreže na oknih in odprtinah v hlevih.
- Zmanjševanje vlage in stoječe vode okrog hlevov in na pašnikih.
- Izogibanje paši zgodaj zjutraj in zvečer, ko so mušice najbolj aktivne.

3. OBVEŠČANJE OB SUMU NA BOLEZEN
- Ob pojavu značilnih znakov nemudoma obvestite veterinarja!

4. NADZOR PREMIKOV ŽIVALI
- Premiki živali (nakupi, prodaje, sejmi) so dovoljeni pod pogoji, ki so objavljeni na spletni strani UVHVVR www.gov.si/uvhvvr.

POMEMBNO!

- Bolezen ni nevarna za ljudi, vendar ima lahko resne posledice za živinorejo.
- Ukrepajmo pravočasno – zaščitimo svoje živali in preprečimo širjenje bolezni!

Za več informacij in pomoč se obrnite na svojega veterinarja ali kontaktirajte lokalno veterinarsko postajo.

mag. Sonja Zidar Urbanija, terenska kmetijska svetovalka

Knjižnica Litija

Avtorica članka: Aleksandra Mavretič

Poletni utrip knjižnice

Na pragu poletja, v prvih dneh junija, smo skupaj z drugimi zavodi in društvi uspešno izpeljali tradicionalni Tačkov festival. Na likovni natečaj je prispelo 525 del, sodelovalo je 47 mentoric iz obeh občin. Likovna dela so bila na ogled v galeriji Knjižnice Litija. Hvala vsem za sodelovanje, nasvidenje v letu 2026!

Hladen julijski večer je na gradu Bogenšperk ogrel pripovedovalski dogodek *Dekle, obljubljeno soncu* s Špelo Frlic in duom All Strings Detached – če ste dogodek zamudili, jih morda ujamete kje drugje, intimna izkušnja za vse, ki vzgajajo nove generacije. V počitniških mesecih je veljal poletni urnik, ki je že dvajset let nespremenjen. Strokovne sodelavke so v sodelovanju s šolskimi knjižničarkami pripravile nove priporočilne sezname za bralno značko, prične se na dan zlatih knjig, 17. septembra. Knjižnica Litija je tudi letos sodelovala v bogatem kulturnem tednu na Polšniku. Branje pod krošnjami sta popestrili bibliotekarki Erna Jurič in Manja Logar s hudomušno zgodbo o sladkosnedem mucu.

Foto: Špela Frlic (arhiv Knjižnice Litija)

Jesen prinaša znova dogodke za vse generacije

Septembra je pričel veljati letni urnik odprtosti vseh enot, v obeh občinah. Znova bomo organizirali dogodke in prireditve, prva bo že 23. septembra ob 18.00 pred Knjižnico Litija zaključna prireditev projekta Poletavcev in NajPoletavcev. Vsako leto se septembra kolektiv knjižnice odpravi na strokovno ekskurzijo. Letos bodo knjižnice zaradi ekskurzije zaprte v ponedeljek, 29. septembra.

Prvošolčki se veselijo sprememb, novega poglavja v življenju, ko stopijo čez šolski prag. Knjižnica Litija že vrsto let vabi k vpisu prvošolčke s posebno Tačkovo izkaznico in Tačkovim nahrbtnikom, knjižakeljcem. Vpišite svojega otroka v knjižnico, za deset obiskov bo prejel simbolično darilo, spoznal nove zgodbe in postal suveren bralec in obiskovalec knjižnice.

Projekt družinskega branja se bo zaključil jeseni, s kužki. Prvo srečanje je bilo na Tomazinovem pohodu aprila, tokrat bomo spoznali iskanje predmetov v naravi, t. i. mantrailing.

Če imate zanimive spomine na Zdravstveni dom Litija v letih od 1955 do 1980, še na stari lokaciji, nam jih pošljite: ob 70-letnici organiziranega zdravstvenega varstva na območju Litije in Šmartnega pri Litiji bomo izdali literarno revijo *Regrat* – z vašimi spomini!

MDI Litija - Šmartno

PRAVICA DO INVALIDNINE ZA TELESNO OKVARO

Marsikdo izmed nas morda ne ve, da ima pravico do denarnega nadomestila za telesno okvaro. Na VIP TOČKI se trudimo, da bi čim več oseb izvedelo, da so morda upravičeni do nadomestila. Ob širjenju koristnih informacij glede invalidnine pa vam pripravimo tudi dokumentacijo oziroma vlogo za Zavod pokojninskega in invalidskega zavarovanja (ZPIZ).

Pravica do invalidnine sicer ni nova, saj je že 7. avgusta 2021 začel veljati Zakon o spremembah ZPIZ-2 (ZPIZ-2J), ki je ponovno razširil možnost uveljavljanja pravice. Od tega datuma dalje so do invalidnine upravičeni tudi tisti, pri katerih je telesna okvara nastala zaradi bolezni ali poškodbe izven dela.

Pri odločanju o pravici do invalidnine se še vedno uporabljajo tudi določbe, ki so veljale do 31. decembra 2012, kadar gre za poškodbo pri delu, poklicno bolezen ali za telesno okvaro, nastalo zunaj dela. Vendar pa pravica do invalidnine ne pripada osebam, ki pred nastankom telesne okvare niso bile v delovnem razmerju.

Za uveljavljanje pravice boste potrebovali:
- zahtevo za priznanje oziroma vlogo,
- osebno izkaznico, davčno številko, številko tekočega računa in naziv banke,
- medicinsko dokumentacijo (odpustna pisma iz bolnišnice, originalne izvide oziroma kopijo le-teh).

Vse zahtevane dokumente lahko v času uradnih ur (ponedeljek, sreda in petek od 8.00 do 11.00) prinesete v našo pisarno, kjer vam jih bomo pomagali izpolniti in poslati na ZPIZ. Pisarni sta v Društvu invalidov Litija - Šmartno pri Litiji in Društvu upokojencev Litija. Za pomoč pri oddaji zahtevka za priznanje pravice do denarnega nadomestila za telesno okvaro ni pogoj članstvo v društvih. Tako vam ne bo potrebno skrbeti za pravilno oddan zahtevek. Komisija bo nato presodila, ali ste upravičeni do denarnega nadomestila za telesno okvaro ali ne.

Višino nadomestila in več drugih informacij glede telesne okvare lahko pridobite na spletnem naslovu https://www.zpiz.si/cms/content2019/pravice-do-invalidnine-za-telesno-okvar.

Kontakt: MDI Litija - Šmartno, tel: 031 676 768, in DU Litija, tel: 040 983 988

»Aktivnosti sofinancira Ministrstvo za javno upravo v okviru javnega razpisa za razvoj in profesionalizacijo NVO in prostovoljstva 2024.«

REKREATIVNA VADBA TER PLAVANJE IN VADBA V BAZENU ŠMARTNO

Redna vadba je nujno potrebna za zdravje in vitalnost v vseh življenjskih obdobjih, zato vas vabimo na strokovno vodeno vadbo, ki bo potekala vsak torek ob 9.30 v prostorih Društva invalidov Litija. Predviden začetek vodene vadbe je 9. september 2025. Vabimo vse, ki si želite narediti nekaj zase, da se pridružite naši skupini in tako poskrbite za svoje zdravje in boljše počutje.

Skupaj z društvom diabetikov organiziramo tudi plavanje in vadbo v bazenu vsako sredo od 16.00 do 17.00. S plavanjem in vadbo smo pričeli 10. septembra 2025.

Bojan Koren

PROGRAM DEJAVNOSTI DRUŠTVA DO KONCA LETA

K sodelovanju vabimo dosedanje in nove udeležence, zlasti je zaželeno pomlajevanje kadra.

A – področje socialnih dejavnosti:
- rekreativna vadba pod strokovnim vodstvom, prilagojena posameznikom: vsak torek od 9.30 do 10.30 v novem domu;
- ustvarjalne delavnice: vsak torek od 10.00 dalje v prostorih društva;
- vadba v bazenu v Šmartnem skupaj člani društva diabetikov: vsako sredo od 16.00 do 17.00 v bazenu v Šmartnem;
- klekljanje: vsak četrtek od 16.30 do 19.00 v novem domu;
- pohodi, skupaj s člani društva diabetikov: vsak četrtek.

B – področje športnih sekcij:
- strelstvo: vsak četrtek od 16.00 do 17.30 na strelišču v Šmartnem;
- balinanje od ponedeljka do petka od 16.00 dalje na balinišču društva; v slabem vremenu prstomet v novem domu;
- šah: v novem domu; urnik vadbe se prilagaja udeležencem;
- kegljanje: vadba na kegljišču KK Litija – urnik po dogovoru udeležencev;
- pikado: vsak torek med 11.00 in 12.00 v novem domu;
- namizni tenis: vsako sredo in petek od 16.00 do 19.00 v novem domu.

Miro Vidic

Tretji gasilski vikend v Vintarjevcu

Avtorji članka: mentorji PGD Vintarjevec

Od 22. do 24. avgusta je na posestvu Šuštar v Vintarjevcu potekal sedaj že tradicionalni gasilski vikend vintarjevške mladine. Tabora se je udeležilo 16 mladih gasilk in gasilcev, ki so v treh dneh ob prijetnem druženju spoznavali osnovne gasilske veščine, se preizkušali v različnih spretnostih ter utrjevali ekipni duh.

Foto: arhiv PGD Vintarjevec

Poleg gasilskih vsebin so udeleženci uživali tudi v številnih zabavnih in športnih aktivnostih, večernem tabornem ognju ter igrah, ki so mlade med seboj še bolj povezale. Obiskali so nas gasilci PGD Šentvid pri Stični in nam predstavili njihovi vozili GVK-D in GVM-1, obnovili smo znanje prve pomoči, ustvarjali z naravnimi materiali, krepili ekipno delo na mladinski delavnici in se s kompasi podali na orientacijski tek po okoliških hribih. Luka Nejc Končina, predstavnik Slovenske vojske, nas je popeljal v gozd in predstavil osnove preživetja v naravi ter nas preizkusil na poligonu. Zadnjo noč smo budno stražili zastave, da jih nepridipravi ne bi ukradli, in bili pri tem zelo uspešni. Tabor je bil odlična priložnost za krepitev pripadnosti gasilski organizaciji in za pridobivanje izkušenj, ki bodo mladim koristile na njihovi nadaljnji poti v gasilstvu.

Organizatorji se iskreno zahvaljujemo g. Marjanu Šuštarju za njegovo gostoljubnost, podporo in možnost koriščenja vrhunske lokacije, vsem sponzorjem in donatorjem, ki ste pripomogli k uspešni izvedbi gasilskega vikenda, kuharicama Majdi in Vidi za odlično hrano, pomočnikom, izvajalcem delavnic in vsem, ki ste pomagali izvesti ta tabor, ki bo otrokom brez dvoma ostal v lepem spominu, na takšen ali drugačen način. Iskrena hvala tudi vsem staršem za njihovo zaupanje ter možnost, da z otroki ustvarjamo skupne spomine. Tudi mentorji smo zelo uživali in sedaj že pridno planiramo aktivnosti za naprej.

100 let PGD Zavrstnik in pridobitev novega gasilskega vozila GVV-1

Avtor članka: PGD Zavrstnik

Avgust 2025 bo v zgodovini Zavrstnika zapisan z zlatimi črkami. V teh dneh smo skupaj obeležili stoletnico obstoja in delovanja našega prostovoljnega gasilskega društva ter v uporabo prevzeli novo gasilsko vozilo GVV-1.

V četrtek, 14. avgusta, je v vas prvič zapeljalo naše novo gasilsko vozilo. Sprejeli smo ga domači gasilci skupaj z društvi iz Gasilske zveze Šmartno pri Litiji, ki so ob tej priložnosti pripravili vodni špalir. Dogodek je pritegnil številne krajane, ki so s svojo prisotnostjo in podporo znova pokazali, da gasilstvo v Zavrstniku uživa posebno mesto. Ob tem se zahvaljujemo vsem društvom gasilske zveze ter našim sokrajanom za lep sprejem, predvsem pa za vso podporo skozi ves čas trajanja projekta nakupa gasilskega vozila. Zahvaljujemo se tudi vsem donatorjem in podpornikom, brez katerih nakup vozila ne bi bil mogoč.

Osrednje praznovanje je sledilo v soboto, 16. avgusta, z veliko gasilsko parado in slavnostno prireditvijo ob 100-letnici Prostovoljnega gasilskega društva Zavrstnik. Poleg domačih gasilcev so sodelovala društva iz šmarske gasilske zveze, pobrateno društvo DVD Andrilovec iz Hrvaške, prijateljsko društvo PGD Sela pri Kamniku in NMP Litija. Kulturni program sta oblikovala Pihalni orkester Litija in Tamburaški orkester Šmartno. Slavnostni govornik, župan Občine Šmartno pri Litiji Blaž Izlakar, je v nagovoru poudaril pomen prostovoljnega dela in podporo gasilstvu. Tudi ob tej priložnosti se vsem zahvaljujemo za sodelovanje in prispevek k našemu praznovanju.

Dogodkov se je udeležila skoraj celotna vas in v teh dneh je Zavrstnik dihal kot eno. Vzdušje je bilo prežeto s povezanostjo in ponosom. Dogodki takšnega obsega so za naše društvo tudi velik

organizacijski izziv, ki pa nam ga je uspelo uspešno izpeljati predvsem zaradi članov in članic ter številnih krajanov, ki so s svojo predanostjo in pomočjo omogočili, da je vse potekalo usklajeno in na visoki ravni. Za njihov prispevek jim gre iskrena zahvala. Posebna zahvala gre tudi Vojku Ceglarju, ki nam je omogočil, da smo jubilejno slovesnost gostili v čudovitem ambientu toplarja, ki je dogodku dodal poseben čar.

Prireditev je bila namenjena tudi prevzemu in blagoslovu novega gasilskega vozila GVV-1, ki predstavlja pomembno pridobitev za našo operativno enoto in varnost celotnega kraja. Novo gasilsko vozilo je blagoslovil šmarski župnik g. Marko Mohor Stegnar.

Da bi 100 let delovanja društva ostalo zapisano tudi za prihodnje rodove, smo v društvu pripravili jubilejni zbornik, posvečen stoletni zgodovini PGD Zavrstnik. Ta orisuje razvoj gasilstva v Zavrstniku in hkrati prikazuje, kako tesno je društvo povezano z življenjem vasi.

Praznovanje je tako združilo bogato zgodovino, zahvalo vsem, ki so gradili društvo, in pogled v prihodnost, v kateri bo nova pridobitev prispevala k večji varnosti našega kraja in širše. Ko smo skupaj praznovali, se je potrdilo, da se znamo zbrati, sodelovati in ustvariti nekaj dobrega za skupnost. Želimo si, da bi duh tega praznovanja ostal živ tudi v prihodnje.

Začetek šolskega leta

Avtorji članka: policisti Policijske postaje Litija

Ob začetku šolskega leta je na cesti veliko razigranih otrok, ki še ne poznajo nevarnosti v prometu, zato je zagotavljanje varnosti otrok v prvih septembrskih dneh pomembna naloga policije. Vozniki, poskrbimo, da bodo naši otroci na šolski poti varni!

Bodi preVIDEN – nasveti pešcem za varnejšo udeležbo v prometu

V zadnjem času se je na slovenskih cestah zgodilo več prometnih nesreč z udeležbo pešcev. Voznike zato opozarjamo, naj bodo bolj pozorni na pešce! Pešcem pa svetujemo, naj poskrbijo za lastno varnost tako, da so na cestah še posebej previdni in vidni.

Voznike osebnih avtomobilov zato opozarjamo, naj bodo pozorni na pešce, še posebej pred zaznamovanimi prehodi in na drugih območjih, kjer se pešci pogosto zadržujejo. Voznike še opozarjamo, naj hitrost vožnje prilagodijo prometnim razmeram in naj dosledno upoštevajo omejitve hitrosti.

Pešce pa opozarjamo, naj poskrbijo za lastno varnost in upoštevajo cestnoprometne predpise. Na cestah naj bodo zelo previdni in vidni.

Hitrost – počasneje je varneje!

Neprilagojena hitrost je na slovenskih cestah med glavnimi dejavniki prometnih nesreč, še zlasti tistih z najhujšimi posledicami. Pogosto je povezana tudi z nekaterimi drugimi dejavniki, kot so nepravilna stran in smer vožnje, nepravilno prehitevanje in neupoštevanje pravil o prednosti. Področje hitrosti je zato ključno za zagotavljanje boljše prometne varnosti.

Bodite odgovorni in prilagodite hitrost!

Vozniki, prilagodite hitrost svoje vožnje veljavnim omejitvam, pa tudi svojemu vozniškemu znanju in izkušnjam ter razmeram na cesti!

(vir: spletne strani www.policija.si)

Razpis

Avtorica članka: Tina Pregel

Rokodelci in prehranski ponudniki iz Šmartnega pri Litiji, pozor! Izpod vaših rok nastajajo kakovostni izdelki? Naj nosijo znak kakovosti Srca Slovenije!

RAZVOJNI CENTER SRCA SLOVENIJE
DEVELOPMENT CENTRE OF THE HEART OF SLOVENIA

Razvojni center Srca Slovenije je objavil razpis za pridobitev oziroma podaljšanje **pravice do uporabe kolektivne blagovne znamke Srce Slovenije** za leto 2025, ki je vzpostavljena po modelu Izvorno slovensko in je članica Mreže TKBZ Izvorno slovensko.

Če ustvarjate rokodelske ali prehranske izdelke z dodano vrednostjo in zgodbo iz lokalnega okolja, je zdaj pravi trenutek, da jih uvrstite med certificirane produkte Srca Slovenije.

Kaj pridobite s certifikatom?

- **uradno potrdilo o kakovosti** vašega izdelka;
- **100 nalepk ali obešank** s certifikatom kakovosti;
- **promocijsko zastavico** za vaše prodajno mesto;
- **profesionalne fotografije** vaših izdelkov;
- vključitev v **spletni katalog** certificiranih izdelkov;
- **promocijo** na dogodkih, spletnih kanalih in v medijih;
- možnost **prodaje certificiranih izdelkov preko prodajnih poti Srca Slovenije**: TIC-i v Litiji, Šmartnem pri Litiji in Kamniku, rudnik Sitarjevec ter trgovinica Dobrote Dolenjske v Ljubljani;
- možnost **vključitve v darilne pakete in protokolarna darila**.

Vsa razpisna dokumentacija je dostopna na spletni strani **Srce Slovenije** pod zavihkom *Znak kakovosti – Razpis za pridobitev znaka kakovosti* ali s skeniranjem spodnje QR kode.

Rok za prijavo:
25. september 2025

Za podrobne informacije in pomoč pri prijavah sta na voljo koordinatorici:

pridelki in živilski izdelki: Tina Pregel, 01 896 27 14, tina.pregel@razvoj.si,

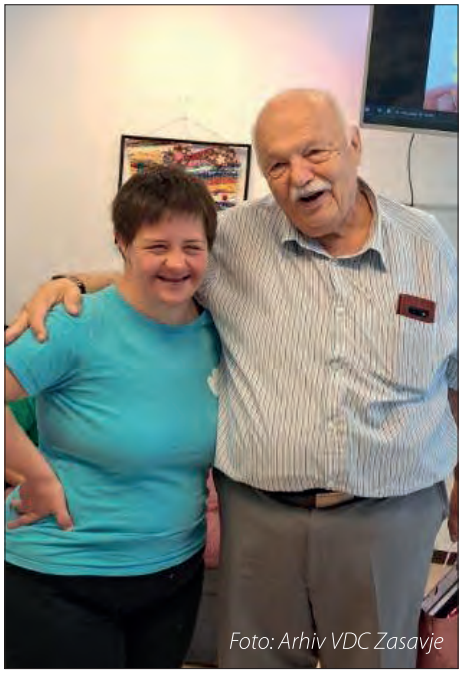
rokodelski izdelki: Tina Vatovec, 01 896 27 13, tina.vatovec@razvoj.si.

Ocenjevanje prehranskih in rokodelskih izdelkov **sofinancira Občina Šmartno pri Litiji**, zato je **za prijavitelje iz te občine ocenjevanje brezplačno**. Prijavijo lahko **do pet (5) produktov**, pri čemer se serija izdelkov šteje kot en (1) izdelek. Prijava dodatnih izdelkov je plačljiva po veljavnem ceniku.

Verjamemo v moč sodelovanja – le z vami lahko ustvarjamo prepoznavno in kakovostno ponudbo z lokalno dodano vrednostjo, ki jo potrjuje znak kakovosti Srca Slovenije.

Obisk gospoda Franca Grošlja in predavanje o čebelarski pravdi

Avtorica članka: Urška Ostrožnik, mentorica VDC Zasavje, enota Litija

Foto: Arhiv VDC Zasavje

V Varstveno delovnem centru Zasavje, enota Litija, smo imeli posebno priložnost spoznati gospoda Franca Grošlja, avtorja knjige *Čebelarska pravda*. Najprej smo si skupaj ogledali kratek filmček, ki je bil predvajan na RTV, nato pa nas je obiskal še sam gospod Grošelj.

Gospod Franc Grošelj nam je v svojem predavanju na zanimiv in slikovit način predstavil zgodbo odmevne čebelarske pravde v Litiji, ki je pred leti močno zaznamovala tako lokalno okolje kot tudi širšo slovensko javnost. Njegovo pripovedovanje je bilo polno zanimivih podrobnosti in dragocenih informacij, ki so nam bolje pomagale razumeti ozadje dogajanja in pomen čebelarstva v našem kraju. Posebno veseli smo, da bo njegovo predavanje služilo kot osnova za našo naslednjo gledališko igro, ki jo bomo pričeli pripravljati v naslednjem letu. Gospod Grošelj nam je tako dal neprecenljiv navdih za ustvarjanje in hkrati obogatitev našega kulturnega udejstvovanja. Na koncu nam je poklonil tudi svojo knjigo *Čebelarska pravda*, za kar smo mu vsi skupaj iskreno hvaležni. Z obiskom nam je polepšal dan, hkrati pa nas spodbudil k razmišljanju o bogati zgodovini našega kraja in vlogi, ki jo v njem nosijo čebele ter ljudje, povezani z njimi.

Tamburaš bom!

Avtorica članka: Zala Kokalj

Kdor se vsaj malo spozna na glasbila s strunami, ve, da jih ni dobro predolgo puščati same, pospravljene v omari. Poleg splošne osamljenosti, popuščanja in rjavenja strun ima predolgo zanemarjanje lahko posledice za prste inštrumentalista, zato smo se tamburaši še pred koncem poletnih počitnic že zbrali na tamburaškem seminarju.

Po dolgem času smo ga organizirali sami v sodelovanju z JSKD OI Litija, spakirali vse inštrumente, stojala in note ter se za en vikend odpeljali v Osilnico. Ravno v času, ko berete ta članek, se namreč tamburaši nahajamo v Novem Sadu na svetovnem tamburaškem tekmovanju Tamburica fest. Da bi bili nanj kar najbolje pripravljeni, smo si omislili dva mentorja. Za brezhibno tehniko je skrbel Ivan Miter, ki je srednjo glasbeno šolo iz tamburice zaključil v Zagrebu, od takrat pa svoje znanje pili v različnih tamburaških skupinah in orkestrih, v zadnjem času pa se spogleduje tudi z vodenjem in dirigiranjem. Za orkestrsko igro in interpretacijo pa je bil zadolžen Gregor Zagorc, dolgoletni dirigent tamburaškega orkestra Dobreč in pisec prve tamburaške opere na svetu. Polovico vaj smo opravili ločeno po sekcijah, nato pa združili moči in preverili, kako skladbe zvenijo skupaj. Takšni seminarji omogočajo zares intenzivno delo, zato je bil napredek ogromen. Veseli smo bili, da so se seminarja udeležili tudi naši novi člani, ki se z nami odpravljajo v Novi Sad. Lepo je spremljati njihov napredek, zato se že veselimo nove sezone, ko bo ponovno možen vpis v mladinsko sekcijo orkestra, Trzalico. Z uvodno vajo bomo začeli v **petek, 3. oktobra, ob 17.00** v tamburaških prostorih v stavbi šmarske knjižnice. Ker so vsi začetki težki, spodaj dodajamo še nekaj možnih vprašanj, ki bi se vam utegnila poroditi, in vas seveda prosimo, da držite pesti za tekmovanje v Srbiji, za katerega smo bili izbrani kot edini slovenski orkester.

Kako je s starostno omejitvijo? Priporočljivo je, da so otroci stari vsaj 10 let. Z veseljem pa sprejmemo tudi odrasle.

Moram kupiti svoj inštrument? Ne, dobiš ga v orkestru za minimalen znesek vzdrževanja.

Koliko časa traja učenje, preden pridem v orkester? Časovnica se pri vsakem razlikuje, saj je odvisna od starosti, predznanja in domače vaje. V povprečju proces učenja traja 1–2 leti.

Kolikokrat na teden potekajo vaje? Enkrat, termin je fleksibilen in ga bomo dorekli na prvi vaji.

Česa se naučim? Tehnike igranja na tamburaške inštrumente, muziciranja v skupini in osnove glasbene teorije.

Kaj še pridobim z igranjem v orkestru? Mimogrede uriš še vztrajnost in disciplino, spoznaš, kako poteka organizacija koncertov, učiš se sodelovanja v medgeneracijski skupini, potuješ na gostovanja po Sloveniji in v tujini, dobiš novo družbo.

Moram nujno ostati celo leto, če pridem na prvo vajo? Ne, lahko prideš samo pogledat in se odločiš kasneje.

Nacionalno srečanje prostovoljcev Zavoda Sopotniki 2025

Avtor članka: Zavod Sopotniki

V zgodnjem jutru se je skoraj 180 prostovoljcev zbralo na gradu Bogenšperk, kjer so jih pozdravili Marko Zevnik, direktor Zavoda Sopotniki, Blaž Izlakar, župan Občine Šmartno pri Litiji, in Franci Rokavec, župan Občine Litija, ki so se prostovoljcem zahvalili za vso pomoč starejšim. Jutro je bilo namenjeno tudi klepetu ob kavi in rogljičku, smehu, obujanju spominov in deljenju zgodb in izkušenj.

Letos smo prostovoljce iz celotne Slovenije gostili v občinah Litija in Šmartno pri Litiji.

Prostovoljci za brezplačne prevoze starejših skupaj s predstavniki občin Litija in Šmartno pri Litiji.

Na Gradu Bogenšperk so si udeleženci srečanja ogledali zanimive razstave, dela in prostore, kjer je živel in pisal Janez Vajkard Valvasor. Nato so nadaljevali z ogledom v rudniku Sitarjevec, kjer so si nadeli čelade in se sprehodili v rudniški rov. Dogodek se je zaključil v Gostilni Kovač, kjer so pregledali dosežke skupnega dela in prisluhnili strokovnemu predavanju gospoda Vida Arneža z naslovom *Pomen odnosa pri krepitvi identitete in socialne vključenosti starejših*.

Dragi prostovoljci, HVALA, da ste veliko srce Zavoda Sopotniki! Brez vas ne bi mogli biti #ČlovekČlovekuSopotnik!

Zavod Sopotniki se je zahvalil obema občinama za odlično organizacijo dogodka, še posebej koordinatorki Andreji Jerant, hvala tudi donatorju MOL SLOVENIJA, ki je vsem prostovoljcem namenil jutranje rogljičke.

Telovadke Šole zdravja Pungrt Šmartno v akciji v Domu Tisje, Črni Potok

Avtorica članka: Ančka Ulčar

Na povabilo delovne terapevtke g. Mojce Podpečan se nas je 28. maja 2025 devet članic udeležilo pomoči pri prevozu invalidov z invalidskimi vozički do Krznarja in nazaj.

Po prihodu v dom smo dobili navodilo, da smo vse zainteresirane peljali pred dom, šele nato je kolona krenila proti glavni cesti. Imeli smo razno spremstvo za varnost in razvedrilo, tudi prižgan kasetofon nam je olajšal korak. Po približno 30 minutah smo prispeli do gostišča Krznar, kjer se je nadaljevalo petje, rajanje, sladke in sadne dobrote, kavica in sok, vse za lepši dan. Druženje je trajalo kar celo uro, nato smo dobili povelje za odhod. Pot nazaj je bila precej težja, saj se cesta rahlo vzpenja, za zadnji klanec pred domom pa nas je kar nekaj moralo dobiti pomoč. Odšli smo zadovoljni v upanju, da je bil ta dan drugačen.

Kot vsako leto nas je tudi letos g. Mojca Podpečan povabila, da skupaj z njihovimi varovanci zunaj izvedemo telovadbo.

Kljub letošnji obilici lepega vremena smo se kar dolgo dogovarjali za datum izvedbe telovadbe, ki je bil 23. julij 2025. Od 9.30 do 10.00 smo se zbirali pri kozolcu za gradom. Varovance je potrebno pripeljati iz sob. Prvi del telovadbe smo izvajali vsi, tudi tisti, ki so na invalidskih vozičkih, saj se razmigavajo roke, vrat, obrača glava, pogled nazaj. Trebušni del je težji, vendar se s premikanjem levo desno in tapkanjem ter v ritmu z rokami leva roka, desna roka izvede kakor smučanje. Noge lahko vrtimo naprej in nazaj, razmigavamo gležnje, kolena obračamo na ven in noter, vse to se dela zelo počasi. Telovadbo smo zaključili malo pred 11.00. Upamo, da je vsak udeleženec od telovadbe nekaj odnesel, in smo zadovoljne, da lahko vsaj nekatere malo razvedrimo.

100 let PGD Zavrstnik

Avtor članka: Uroš Pušnik

V soboto, 16. avgusta 2025, je bilo v Zavrstniku zelo slovesno. V vasi, kjer so glavno gibalo dogodkov v kraju tamkajšnji gasilci, so člani društva pripravili slovesno gasilsko parado s kulturnim programom ob 100-letnici obstoja PGD Zavrstnik in ob prevzemu novega gasilskega vozila znamke Mitsubishi Fuso. Ob koncu dneva je sledila še vrtna veselica.

V paradi so sodelovali gasilci iz vseh devetih gasilskih društev domače GZ ter gostje iz PGD Litija in obeh pobratenih društev PGD Sela pri Kamniku in hrvaškega DVD Andrilovec, predstavniki Civilne zaščite in prve pomoči ZD Litija. Ob slovesnem vstopu na prireditveni prostor pod mogočni »Škratov kozolec« jih je pozdravila godba iz Litije.

Na slovesnosti so bili prisotni tov. Primož Berčan, predsednik PGD Zavrstnik, tov. Janez Gorše, poveljnik PGD Zavrstnik, tov. Marjan Janežič, predsednik GZ Šmartno pri Litiji, tov. Franci Ponebšek, poveljnik GZ Šmartno pri Litiji, tov. Klemen Repovš, podpoveljnik GZS, g. Blaž Izlakar, župan Šmartna pri Litiji, ter ostali vabljeni gostje. Ob 100-letnici obstoja nam spomini prikličejo nazaj tudi naše drage, sosede in vaščane, ki se jih s spoštovanjem spominjamo. Ves čas je bilo in bo ostalo prostovoljno gasilstvo tovarištvo, polno požrtvovalnosti, nesebičnosti in zaupanja, za kar jim je največje plačilo zgolj stisk roke v zahvalo in nasmeh tistih, ki so bili njihove pomoči deležni. Vsi govorniki so izpostavili ponos na gasilske vrste, njihovo potrebo po obstoju v sedanji družbi, ter z veliko mero zahvale njihovim družinam, ki jih nesebično podpirajo, čeravno kdaj pa kdaj tudi trepetaje in v upanju na srečen razplet. Sadovi se kažejo v trajnostnem vlaganju v delo z mladino, usposabljanju obstoječih gasilskih sestavov ter pomlajevanju gasilske opreme, ko župan s

ponosom oceni, da je gasilstvo v občini na zelo kvalitetnem in visokem nivoju.

V kulturnem programu so za glasbene vložeke poskrbeli člani Tamburaškega orkestra Šmartno, novo gasilsko vozilo pa je blagoslovil domači šmarski župnik g. Marko Mohor Stegnar. Ob koncu so predstavniki domačega društva podelili tudi zahvale donatorjem, sponzorjem in posameznikom za finančno pomoč.

Naj zaključim z besedami predsednika GZ Šmartno pri Litiji, ki je v nagovoru med drugim tudi dejal: *»Gasilska oprema se spreminja, srce gasilca nikoli!«* Kakorkoli že bo, verjamemo v njihovo znanje in v srčni zagon ter zaupamo v varstvo in pomoč sv. Florjana. Vse dobro v drugem stoletju!

Ugodnosti za starejše s Sopotniki

Avtorica članka: Ivana Žigon

Starost prinese čudovite sadove, to je življenjske modrosti. A hkrati korak ni več tako poskočen in človek spozna, da vsega ne zmore več sam. Pride trenutek, ko ni več varno sesti za krmilo vozila, in takrat starejšim priskočimo na pomoč Sopotniki, ki nudimo brezplačne prevoze.

Prevozi ne pomenijo le dostopa do storitev, ampak tudi ohranjanje samostojnosti. Želimo spodbujati starejše k aktivnosti in iščemo vedno nove rešitve, kako še podpreti njihovo samostojnost. Že nekaj let nas pri uresničevanju naše vizije o dostojni starosti podpirajo tudi podjetniki, ki pri svojih storitvah nudijo posebne ugodnosti za starejše.

Projekt **Ugodnosti za starejše s Sopotniki** je zasnovan na način, da starejši prejmejo kupon za popust, če naročijo prevoz do podjetja, ki sodeluje. To so frizerski saloni, optike, cvetličarne, prodajalne izdelkov za starejše in drugi. Zvesta uporabnica naših prevozov, gospa Ančka, pri svojih opravkih občasno koristi tudi kupone ugodnosti. Pomenijo ji več brezskrbnosti, nam pove z nasmehom, ki vedno znova razveseli tudi nas. Za gospo Ano in še prek 530 drugih starejših iz občin Litija in Šmartno pri Litiji, ki koristijo prevoze s Sopotniki, ugodnosti nudijo:

- **Tekstil** – trgovina Slivna,
- Frizerski salon **Studio Frizurca**,
- **Cvetličarna in butik Suzi**,
- **Mobil'c Tinca** – prodajalna mobilnih naprav,
- **Prodajalna Jurček** – trgovina z obutvijo in igračami,
- **Urarstvo Big Ben**,

• **Papirnica Maar**,
• **prodajalna z medicinskimi pripomočki LL Viva**,
• in **trgovina King**.

Informacije o rezervaciji brezplačnega prevoza in kupona za ugodnost starejši prejmejo na telefonski številki Zavoda Sopotniki **041 448 822**. Vse aktualne informacije o popustih so dostopne tudi v naših vozilih, kjer so na voljo promocijski letaki.

V Zavodu Sopotniki smo iz srca hvaležni vsem sodelujočim podjetjem, da nam pomagajo uresničevati poslanstvo *Človek Človeku Sopotnik*. Hvala!

Starejši – srčni in vztrajni sopotniki, ki so nam velikokrat navdih

Avtor članka: Zavod Sopotniki

Gospo Štefanijo poznamo, odkar smo pričeli izvajati storitev. Najprej se je z nami vozil njen mož, nato tudi gospa Štefanija.

Po moževi smrti je ostala sama. Poznamo jo kot preudarno gospodarico manjše kmetije. Skozi leto rada nabira darove narave – jeseni gobe, spomladi regrat, poleti pa borovnice – s katerimi razveseli sebe in še koga. Je izjemno delovna in skromna oseba, ki nas vedno znova navdihuje s svojo vztrajnostjo in toplino.

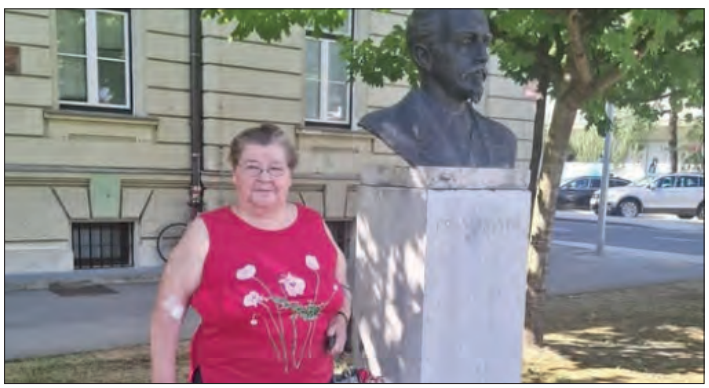
Njeno življenje ni bilo lahko. Skupaj z možem sta vse življenje marljivo delala, da sta preživela družino in kmetijo, a sta kljub vsemu ohranila vedrino, srčnost in delavnost.

Gospa Štefanija nam je velik zgled. Vedno se potrudi poskrbeti za druge, še tako težke zgodbe pa zna pospremiti s toplo besedo in sočutnim nasmehom ter nas tako spomni, da za srečo ne potrebujemo bogastva, ampak predvsem lepe medsebojne odnose.

Tako so nam starejši nehote mnogokrat v navdih – z modrostmi in zgodbami, ki jih prinese življenje.

Veseli smo, da smo delček njenega življenja tudi Sopotniki. Poleg prevozov po opravkih ji pomagamo tudi pri tem, da redno obiskuje Točko za starejše, srečanja upokojencev, ki potekajo vsak prvi ponedeljek v mesecu na Občini Litija. Tam ob kavici poklepeta z drugimi starejšimi, se nasmeji in za nekaj trenutkov pozabi na vsakodnevne skrbi. Te ure ji pomenijo ogromno, saj so priložnost za sproščeno druženje in veselje.

#ČlovekČlovekuSopotnik v sodelovanju z Občino Litija in Občino Šmartno pri Litiji.

Slovesnost v Vinjem Vrhu

Avtorica članka: Marinka Vidgaj

V soboto, 16. avgusta 2025, ob 9.00 smo se zbrali v Vinjem Vrhu pred domačijo Zadražnikovih in pripravili slovesen dogodek ob novih pridobitvah.

V jeseni 2024 se je v tej vasi izvajal obsežen projekt širitve vodovodnega omrežja ob glavni cesti oziroma trasi, polaganje optike in modernizacija glavne ceste do hišne št. 4.

Gospod Jože Zadražnik, domačin, rojen v tej vasi, je lepo opisal zgodovino kraja in njen razvoj ter se v imenu vseh zahvalil občini in izvajalcem del za to pridobitev. Pred drugo svetovno vojno je imel Vinji Vrh zelo veliko število prebivalcev, danes je stanje povsem drugačno. Velik projekt se je izvajal v vasi, kjer trenutno živi le sedem stalnih prebivalcev oziroma družin. Prisotne je nagovoril tudi župan g. Blaž Izlakar in predstavil realne možnosti zahtevnih del na področju infrastrukture v majhnih in oddaljenih zaselkih občine.

Novo pridobitev je blagoslovil župnik g. Marko Mohor Stegnar. Slovesnost je olepšal g. Bogdan Ilovar z igranjem lepih melodij na harmoniko.

Vodo potrebujemo vsi za življenje, za delo, za zdravje. Naj bo zdrava, čista in pitna, cesta skozi Vinji Vrh pa varna in v ponos kraju.

Slovesnosti so prisostvovali tudi podžupan g. Darko Vidic, direktor KSP Litija, g. Roman Ciglar, ter g. Jure Potisek in g. Uroš Kepa, predstavnika Trgograda.

Po uradnem delu smo se zadržali ob obloženi mizi z domačimi dobrotami. Tudi ta miza je bila dokaz, da smo še pripravljeni stopiti skupaj, sodelovati in se zahvaliti vsem, ki so za to zaslužni. Seveda je bila izrečena tudi želja, da bi se projekt že zaradi varnosti na cesti čimprej nadaljeval.

Z združenimi močmi smo oživili dragocen košček naše kulturne dediščine

Avtor članka: Rok Berdajs

V soboto, 12. julija 2025, smo se na Obli Gorici zbrali krajani vseh generacij – od otrok do najstarejših vaščanov – in skupaj obnovili staro zidano sušilnico sadja, eno redkih še ohranjenih v naših krajih. Delo je potekalo v prijetnem vzdušju, s skupnimi močmi pa smo uredili predvsem zunanji del stavbe ter ji po dolgem času znova vdihnili dostojno podobo.

Sušilnice sadja so bile nekoč nepogrešljiv del kmečkega življenja. V njih so jeseni skrbno sušili jabolka, hruške in slive, ki so bile dragocen vir hrane za zimo. Zidane sušilnice, kot je naša, so bile pogosto zidane iz kamna, s preprostim ognjiščem spodaj in lesenimi latami zgoraj, kjer se je sušilo sadje ob toploti in vonju lesa. Številni starejši krajani se še vedno spominjajo, kako so kot otroci pomagali pri pripravi sadja ali radovedno pokukali v sušilnico, ko je iz nje zadišalo.

Obnova sušilnice ni bila le ročno delo, temveč tudi priložnost za druženje, izmenjavo spominov in povezovanje vasi. Vsak je prispeval, kar je zmogel – nekdo je prijel za lopato, drug za kladivo, tretji pa je poskrbel za klepet in dobro voljo. Takšne akcije niso le ohranjanje starega, ampak tudi graditev nove skupnosti – take, ki se zna ustaviti, pogledati nazaj in spoštovati tisto, kar so za seboj pustile prejšnje generacije.

Čeprav notranjosti sušilnice tokrat še nismo obnavljali, ostaja upanje, da bo z novim zagonom nekoč znova zaživela v celoti – morda celo kot prostor prikaza starih znanj in običajev.

Ne boj se, zasveti – oratorij 2025

Avtor članka: Dominik Fele

Prvi julijski dnevi so v naši župniji spet zaživeli v oratorijskem duhu. Na župnijskem dvorišču je 91 otrok in 40 animatorjev preživelo teden, poln iger, delavnic, petja in ustvarjanja. Vsak dan je prinesel novo doživetje ter priložnost, da smo se ustavili ob bistvenem in v veri gradili skupnost. Vrhunec letošnjega oratorija pa je bila zahvalna maša in sprejem novomašnika Matija Goloba.

Letos je oratorij potekal pod geslom, ki nas je vodilo k spoznavanju življenja blaženega Alojzija Grozdeta, ki je sredi druge svetovne vojne s svojim zgledom pokazal, kaj pomeni zvestoba veri in ljubezen do Boga. Na vsakodnevnih katehezah smo spoznavali vrednote, ki so zaznamovale njegovo življenje: dostojanstvo, ki ga imamo kot Božji otroci, odločnost, da vztrajamo v dobrem, darovanje, s katerim lahko bližnjim podarimo svoj čas in talente, odpuščanje, ki prinaša mir in spravo, ter priporočanje svetnikom, ki so naši spremljevalci na poti vere.

Otroci so ob zgledih in pogovorih spoznali, da so te vrednote aktualne še danes. Vse našteto smo vpletli v vsakodnevne igre, delavnice in petje. Poseben trenutek letošnjega oratorija je bilo romanje na Zaplaz, kjer počivajo Grozdetovi posmrtni ostanki. Tam smo se udeležili svete maše, molili in se priporočili blaženemu Alojziju. Vrhunec letošnjega oratorija pa je bila zahvalna maša, pri kateri smo sprejeli novomašnika Matija Goloba. Na tem mestu se želimo iskreno zahvaliti vsem animatorjem, župniji in staršem, ki so darovali svoj čas in energijo. Posebna zahvala gre tudi Občini Šmartno pri Litiji, podjetjem in organizacijam Kopit, d. o. o., Frtica, d. o. o., Rudi Turs, Simon Pevec, s. p., Hofer tisk, Gostilna Krznar, PGD Šmartno, PGD Kostrevnica, Zdravstveni dom Litija, Župnijska Karitas, sestri Lizi, ki so s svojo pomočjo omogočili, da smo otrokom pripravili pester in vesel teden, poln doživetij.

Eno je potrebno

Avtor članka: Uroš Pušnik

Pod tem geslom smo bili v nedeljo, 6. julija 2025, v šmarski cerkvi po 12. letih ponovno priča novi maši. Čeravno se zdi, da je tovrstni dogodek v teh sodobnih časih skoraj izginil iz naše dežele, ga bo zagotovo peščica »od Boga poklicanih fantov« v naslednjih letih še vedno deležna.

12 let za Martinom Golobom je na pot duhovništva stopil še njegov mlajši brat Matija. Ena od dveh novomašnih slovesnosti je bila letos v naših krajih in kako ponosni smo lahko, da smo lepo nagrajeni z duhovniškimi in redovniškimi poklici tudi v naši fari.

Zaključek študija je bil kronan s posvetitvijo v duhovnika. Nadvse slovesno so odzvanjale melodije šmarskih pritrkovalcev iz stolnega zvonika, medtem ko je v cerkvi glasno odmevala molitev rožnega venca. Za nove duhovne poklice, za stanovitnost idr.

Mogočnost prostora, kontemplativnost, svetost trenutkov in preprosta nadškofova beseda, ki je vlivala pogum Matiju in nam, naj ne obupamo, temveč se veselimo.

Kaj hitro smo bili v tednu, polnem tisočerih priprav, vaj, in usklajevanj, peke peciva, pa tudi morda kakšne skrbi. V poznem sobotnem popoldnevu smo napolnili trg pred cerkvijo in ob slovesnem pritrkovanju dočakali novomašnika Matija. S pesmijo, ki pravi: *»Glej, zapuščam prazen čoln na obali in odhajam, kamor kličeš me ti,«* so ga pozdravili otroški glasovi udeležencev oratorija, animatorjev in vseh zbranih. Po slovesnem sprejemu je sledila sv. maša, pri kateri so mu bili izročeni v dar novomašni plašč, kelih in molitveni šopek, ob zaključku dneva pa je bil novomašnik deležen še podoknice.

Blagoslov ob odhodu od doma, slovesen prihod s kočijo v Šmartno, polna cerkev, ljudje, ki ob cerkvi spremljajo novo mašo, ubrana molitev, nekaj več kot 90 narodnih noš, izredno lepo in ubrano petje. In nenazadnje nasvet Matiju s pomenljivimi besedami novomašnega pridigarja Martina Goloba *»Sam' ne se šparat«*. Ne danes, ne jutri, nikoli. Vedno biti pripravljen in na razpolago za sočloveka.

Samo bog ve, koliko rok je sodelovalo pri pripravah in pogostitvah, pletenju vencev, postavljanju mlajev, čiščenju, krašenju, koliko src je v mislih tiho spremljalo priprave in koliko rok se še vedno in se bo še naprej sklepalo s prošnjo po novih duhovnih poklicih. Da smo z veseljem spremljali Matijev študij, je izpostavil tudi domači župnik Marko Mohor Stegnar na sobotnem sprejemu in mu zaželel še veliko toplih in radostnih obiskov domačih krajev.

Vse dobro na novih poteh Matija in zares – *»Eno je potrebno.« ... »Kdo bo naslednji!«*

Obisk ob 90. rojstnem dnevu

Avtorica članka: Marinka Vidgaj

Na Primskovem, v vasi Sevno, je 23. julija praznoval častitljivi jubilej gospod Rudolf Bregar. Skupaj z ženo, gospo Vido, veljata za najstarejša krajana naše skupnosti.

Kljub letom in zdravstvenim preizkušnjam ostajata odprta, prijazna in topla sogovornika. Njune največje vrednote so skromnost, hvaležnost in medsebojna predanost. Vsak obisk pri njiju je nekaj posebnega – vesel, topel in hvaležen sprejem, stisk roke, objem in prijetno obujanje spominov. Z njuno preudarnostjo začutimo, kaj v življenju resnično šteje.

Ob tej priložnosti smo jima zaželele še veliko skupnih trenutkov v zdravju, miru in zadovoljstvu.

Iskrene čestitke ob 90. rojstnem dnevu!

Prostovoljke KO RK Primskovo in DU Šmartno pri Litiji, program Starejši za starejše: Ani, Ivanka in Marinka

V Litiji in Šmartnem pri Litiji zavel svež veter sodelovanja

Avtor članka: Občinski odbor Demokrati Litija in Šmartno pri Litiji

V sejni sobi Občine Litija se je 19. maja 2025 zgodil pomemben korak za prihodnost lokalne politike – volilna konferenca odbora Demokrati Litija in Šmartno pri Litiji. Dogodek, ki je potekal v prijetnem, a odločnem duhu sodelovanja, je privabil številne somišljenike z različnih koncev obeh občin.

Zbrani so razpravljali tudi o aktualnih političnih razmerah ter poudarili pomen vrednot, kot so transparentnost, razvoj, varnost in vključenost občanov v odločitve, ki vplivajo na naš vsakdan. Novoizvoljeni predsednik je v svojem nagovoru napovedal konkreten načrt delovanja odbora z jasnim ciljem: povezati lokalno skupnost v duhu sodelovanja in skupne prihodnosti.

Vabimo vse, ki verjamete v moč sodelovanja, da se nam pridružite!

Kontakt lokalnega odbora: litija.demokrati@outlook.com

Več na: www.demokrati.si

Postani rokometaš, vpiši se zdaj!

Avtor članka: Ernest Mrzel

Novo šolsko leto prinaša nove izzive in nove priložnosti – ena izmed njih je rokomet!

V RD HERZ Šmartno otroci skozi igro in vadbo pridobivajo gibčnost, moč, vztrajnost in predvsem veselje do športa. Treningi niso le vadba, ampak tudi druženje, sklepanje novih prijateljstev in učenje sodelovanja v ekipi. Pod skrbnim vodstvom naših trenerjev bodo otroci korak za korakom odkrivali čar rokometa ter postali del naše velike športne družine.

Pridruži se nam, začuti energijo in postani del prihodnosti RD HERZ Šmartno!

Vabimo vse fante od 1. do 9. razreda OŠ in dekleta od 1. do 4. razreda OŠ, ki jih zanima rokomet, da se vpišejo v rokometno šolo.

Vpišete se lahko preko elektronske obrazca ali pa se oglasite na enega izmed treningov mlajših selekcij RD HERZ ŠMARTNO v Dvorani Pungrt.

Za več informacij nas lahko pokličete na mobilne številke:

- M17 – kadeti (2009/2010): 041 662 358 Gorazd Potočnik
- M15 – SDA (2011/2012): 040 862 098 Aljaž Sadar
- M13 – MDA (2013/2014): 040 557 255 Jani Peterlin
- M11 – MDC (2015): 031 359 836 Aleš Šmejc
- mini rokomet (2016/2017): 040 557 255 Jani Peterlin
- osnovna selekcija (2018 in mlajši): 031 359 836 Aleš Šmejc

Splošne informacije: 040 629 384

Nove člane vpisujemo cel mesec september, zato vljudno vabljeni med nas!

Teniški dosežki na državnem turnirju U12

Avtor članka: Športno društvo LPT

Član Športnega društva LPT, 10-letni tenisač Jan Zevnik iz Kostrevnice, je julija na svojem prvem RR turnirju do 12 let (B turnir) dosegel izjemen uspeh. V močni konkurenci 50 fantov iz klubov iz vse Slovenije, med katerimi so bili številni tudi dve leti starejši, je v treh dneh odigral šest zahtevnih tekem in se prebil vse do polfinala B turnirja. Na koncu je osvojil 3. mesto – odličen dosežek za debitantski nastop na državnem nivoju v kategoriji dečkov do 12 let.

Turnir mu je prinesel tudi prve točke **na državni lestvici U12**, kar je odlična popotnica za prihodnost, saj ima Jan v tej starostni kategoriji na voljo še dve leti nastopanja. Poleg športnega dosežka je turnir prinesel nova prijateljstva, srečanja s starimi teniškimi prijatelji ter veliko veselja v iskrenem športnem vzdušju, kjer štejejo smeh, energija in »fair play«. To je šport, kot si ga želimo – navdihujoč, povezovalen in hkrati prostor za učenje življenjskih veščin.

Vse pohvale gredo **Teniškemu klubu Branik Maribor** za odlično organizacijo turnirja, iskrena hvala pa tudi podpornikom in sponzorjem **Društva LPT**. Slednji predstavlja sistemsko socialno inovacijo in ustvarja bolj vključujoče in spodbudno športno okolje, v katerem športna pot naših članov nista le trening in rezultati. Temelji na sodelovanju otrok, staršev, trenerjev in sponzorjev ter spodbuja empatijo, vztrajnost in sprejemanje napak kot del učenja. Tako mladi športniki ob igri razvijajo tudi samozavest, socialne veščine in pristno veselje do športa.

Mednarodno priznanje odličnosti

ZA PODROČJE HEMATOLOGIJE V OKVIRU »RIQAS PERFORMANCE RECOGNITION AWARD«

Avtorica članka: Neja Perič

Z velikim ponosom sporočamo, da je laboratorij Zdravstvenega doma Litija prejel mednarodno priznanje odličnosti za področje hematologije v okviru »RIQAS performance recognition award«, ene največjih in najbolj cenjenih shem za zunanjo presojo kakovosti laboratorijev na svetu. Med več kot 31.000 udeleženci v programu RIQAS so priznanje prejeli štirje slovenski laboratoriji (68 udeležencev iz Evrope in 327 udeležencev iz celega sveta).

Program deluje pod okriljem mednarodnega podjetja Randox in je akreditiran v skladu s standardom ISO/IEC 17043. Gre za verodostojen, strokovno voden sistem, ki zagotavlja objektivno primerjavo rezultatov med laboratoriji po vsem svetu. Njegov namen je zagotoviti, da so meritve v laboratorijih natančne, zanesljive in medsebojno primerljive – kar je ključnega pomena za pravilno diagnosticiranje in zdravljenje bolnikov.

Zunanje ocene kakovosti so pomembna komponenta sistema zagotavljanja kakovosti v vsakem medicinskem laboratoriju. Gre za preverjanje rezultatov preiskav in primerjavo z rezultati, pridobljenimi v drugih laboratorijih na istem vzorcu, pridobljenem s strani zunanje organizacije, ki podatke tudi statistično obdela z namenom prikaza laboratorijskih preiskovalnih sposobnosti.

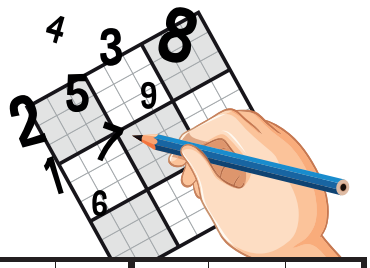
Priznanje, ki smo ga prejeli, ni zgolj potrditev o sodelovanju, temveč jasen dokaz, da so naši laboratorijski postopki, meritve in analize skladni z najvišjimi svetovnimi standardi.

Ob tej priložnosti želimo izpostaviti izjemno delo naše laboratorijske ekipe, ki z visoko strokovnostjo, predanostjo in natančnostjo vsakodnevno skrbi, da so vsi izvidi pripravljeni skladno s strogo preverjenimi postopki. Naša udeležba v RIQAS ni zgolj administrativna formalnost, temveč odraz aktivnega strokovnega udejstvovanja, katerega cilj je neprestano izboljševanje kakovosti laboratorijskega dela.

Prejeto priznanje predstavlja veliko čast in hkrati zavezo za ohranjanje visoke kvalitete dela v laboratoriju in ga razumemo kot potrditev, da delamo prav.

Zabavni kotiček Sudoku

					3	5	6	8
7					9			
		4		1		3		
		6					8	3
	7			8			5	
8	4					7		
		1		3		4		
			4					6
4	5	3	1					

Ko tvoje si zaželimo bližine,
gremo tja v mirni kraj tišine.
Tam srce se tiho zjoče, saj verjeti noče,
da objeti več te ni mogoče.

V SPOMIN

11. avgusta je minilo 1 leto, odkar nas je zapustila

ANICA SKUBIC

iz Velike Štange,
1947–2024.

Hvala vsem, ki se je spominjate, prižigate sveče in postojite ob njenem grobu.

Vsi njeni

Srce je onemoglo,
tvoj dih je zastal,
a nate spomin
za vedno bo ostal.

ZAHVALA

v 81. letu starosti se je poslovil

DARKO ŠUŠTARŠIČ,

20. 3. 1945–8. 7. 2025,
iz Šmartnega pri Litiji.

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje, darovane sveče ter svete maše. Iskrena hvala sosedom Nataši in Andreju Goršetu, Gregorju Gromu ter NMP Litija za nudenje hitre pomoči v ključnih trenutkih. Hvala tudi dr. Benedičiču in patronažni sestri Tini za obiske na domu.

Hvala vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoči: vsi njegovi

V SPOMIN

Mineva devet let, odkar se je od nas za vedno poslovil naš najdražji

FRANC HOSTNIK

(10. 1. 1926–23. 9. 2016)
iz Šmartnega pri Litiji, Grumova cesta 14.

Dokler se naše poti ponovno ne prepletejo, ga bomo ohranjali v najlepšem spominu.

Močno ga pogrešamo soproga Slavi, sin Boštjan s soprogo Jelko in hči Urška ter vnuki Boštjan, Domen in Klemen z Ano in Sofio.

Ob izgubi drage žene, mame in babice

GORANKE BRENČIČ,

roj. 23. 7. 1970,

se vam iskreno zahvaljujemo za izrečeno sožalje, darovano cvetje in sveče, za vso pomoč in podporo ob tem težkem času. Iskreno se zahvaljujemo litijski župniji in duhovniku za lepo opravljen obred.

Vsi žalujoči

Naj ti bo lepo
tam za mavrico.

ZAHVALA

JOŽE OSREDKAR

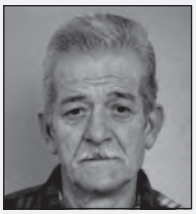
10. 3. 1954–27. 8. 2025
iz Zavrstnika 43, Šmartno pri Litiji

Po težki bolezni se je mnogo prezgodaj od nas poslovil dragi mož, oče, dedi, tast, brat in stric.

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sovaščanom in znancem za izrečeno sožalje, darovane sveče, sv. maše in vašo pomoč. Posebna zahvala družinama Cizerle in Slapničar, posebej še Vinku za poslovilni govor. Iskrena hvala vsem gasilcem za izpeljan obred ter pevcem, harmonikašu Alešu in pogrebni službi KSP Litija. Posebna zahvala gre tudi patronažni službi ZD Litija, predvsem patronažni sestri Sandri za vso skrb in podporo.

Srčna hvala vsem, ki ste se od njega poslovili in ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoči: vsi njegovi

Čeprav med nami te več ni,
še vedno z nami si
v naših mislih, srcih,
še živiš v naši hiši,
le tvoj korak se več ne sliši.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega

LEOPOLDA BUČARJA

iz Volčje Jame 12, Šmartno pri Litiji
(12. 8. 1951–22. 7. 2025)

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem za izrečeno sožalje, tople besede, darovano cvetje, sveče ter sveto mašo.

Posebna zahvala gre Lovski družini Šmartno pri Litiji za ganljiv lovski obred ter g. Jožetu Permetu za spoštljiv in srčen poslovilni govor, s katerim ste se poklonili njegovemu življenju in delu. Zahvaljujemo se tudi župniku g. Marku Mohorju Stegnarju za lepo opravljen cerkveni obred, pogrebni službi KSP Litija, pevcem in gasilcem PGD Štangarske Poljane.

Iz srca se zahvaljujemo vsem, ki ste mu v času dolgotrajne in hude bolezni stali ob strani s strokovno pomočjo, podporo in človečnostjo – dr. Leonu Kranjcu, dr. Silviji Doblekar in osebju ZD Litija, osebju Klinike Golnik in še posebej dr. Katji Mohorčič ter dr. Maji Ivanetič Pantar in mobilnemu paliativnemu timu z Onkološkega inštituta Ljubljana.

Hvala vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti in mu izkazali spoštovanje.

Žalujoči: vsi njegovi

Moj svet, tvoj svet.
Končano ni, nikdar ne bo.
Ko kri se prepoji, v eno se srce stopi.
Moč novo daje mi,
da k tebi, za mavrico, zbeži.
Pridem. Čakaj me! (Marina)

ZAHVALA

Za vedno nas je zapustil naš

MARKO KONJAR,

18. 8. 1950–5. 7. 2025,

iz Črnega Potoka, Šmartno pri Litiji.

Vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in sokrajanom se iskreno zahvaljujemo za sočutne besede, darovano cvetje ter sveče.

Najlepša hvala Gardi Slovenske vojske za pogreb z vojaškimi častmi in govorniku brigadirju Milanu Obrezi za poslovilne besede.

Hvala vsem, ki ste se poklonili v njegov spomin in ga pospremili na zadnjo pot.

Vsi njegovi

Srce je omagalo,
tvoj dih je zastal,
a nate spomin
bo vedno ostal.

ZAHVALA

Po dolgi bolezni se je od nas poslovila

MARTA DOBLEKAR

iz Zavrstnika, Šmartno pri Litiji,

20. 7. 1950–15. 8. 2025

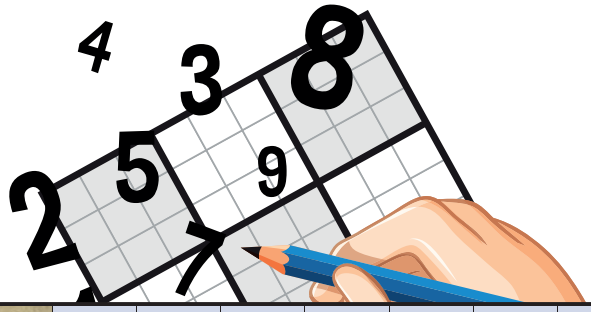
Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in sovaščanom za izrečeno sožalje ter darovano cvetje in sveče.

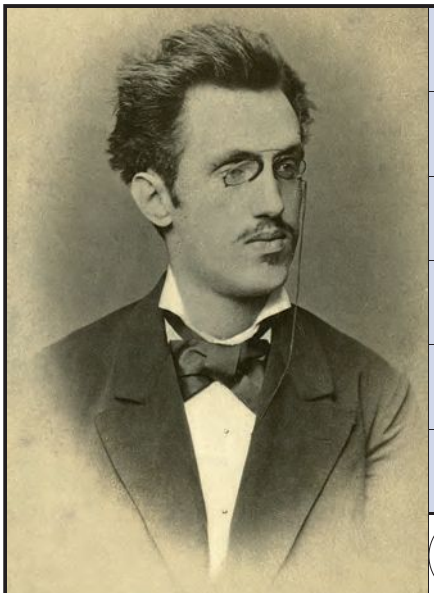
Vsi domači se še posebej zahvaljujemo osebju Doma Tisje za vso nego in skrb med njenim bivanjem v domu.

Hvala župniku, pevcem in trobentaču ter vsem, ki ste se od nje poslovili in ste jo pospremili na njeno zadnjo pot.

Žalujoči: mož Marjan ter hčerki Tatjana in Tina z družinama

Zabavni kotiček Križanka

SESTAVIL: RAJKO ORISHA	OGRAJEN PROSTOR ZA ŽIVINO OB STAJI	FRANCOSKI MODNI KREATOR, CHRISTIAN (1905-1957)	SREDSTVO ZA CELJENJE RAN	ERBIJ	MAJHNO, NIZKO DREVO	KRAJEVNE NOVICE	ZNANA RESTAVR. V OLIMJU PRI PODČETRTKU	UMIVALNIK, LAVOR, UMIVALNA ŠKOLJKA (REDKO)	IME PEVCA SMOLARJA	PREBIVALCI IRSKE	AMERIŠKA FILMSKA IGRALKA, PATRICIA
CESTA, PROGA, KI SE ODCEPI						FRA. DIRKAČ F1, PROST / NEKD. BOKS., MUHAMMAD					
GLAVNI GORSKI SISTEM V MEHIKI											
GRŠKI BOG VETROV				NEPROPUST. PRST, GLINA / SRB. ROCK SKUPINA							
ŽENSKO IME, IME PISATELJICE BRENKOVE									IGOR LUKŠIČ / RIBIŠKE VILICE		
SAMSONOVA LJUBICA	DEL MOLEKULE	INDIJ. POLIT. SHASTRI / MESTO BOS. PIRAMID				STROKOVNJAK ZA PLOVBO	BRANE OBLAK / ČRKI OKOLI ČRKE 'I'			RIBIČ, KI LOVI POLENOVKE, TRSKE	RUSKI DRŽAVNIK HRUŠČOV

REVIJA 5D KRIŽANKE (4,75)	KRVNI DELIKT, HUDO KAZNIVO DEJANJE	AFRIŠKA DRŽAVA Z GLAVNIM MESTOM AKRA	NEKD. HRV. REPREZENTANT IN IGRALEC HAJDUKA BOKŠIĆ	OČI, OČE / ROKOM. IZ TREBNJEGA SKUBE					UMETNO USNJE / DOLG, OZEK KOS BLAGA				GLAVNI ŠTEVNIK / DEŠČICA MED VRATI		
LASTNOST, ZNAČILNOST UGASLEGA										ALENKA VINDIŠ / HERCEGOVEC			GLAS PIŠČALKE / HRV. NAFTNA DRUŽBA		
ZNANO MESTO V AMERIŠKI ZV. DRŽAVI MARYLAND											ŽEL. PROGA, TRAČNICA / DARJA ŠVAJGER			ČRKI OKOLI ČRKE 'J' / LIDIJA OSTERC	
AMERIŠKI KOŠARKAR, SHAQUEILLE						URAD, ŠTOPNJA IN ČAST KARDINALA, ZBOR KARDINALOV									
SLOVENSKI POLITIK, JANEZ (SDS)						RAZLOŽENO NASELJE VZHODNO OD OPLOTNICE									

Gospodarsko stanje v Šmartnem pri Litiji in okolici v Valvasorjevem času

Avtor članka: Tadej Čopar

V tem prispevku bo nekaj besed namenjenih prikazu gospodarske podobe Šmartnega pri Litiji in okolice v dvajsetletnem obdobju Valvasorjevega delovanja na tem območju.

Obravnavani časovni razpon bo osredotočen na čas med letoma 1672 in 1692, torej na čas, ko je Valvasor posedoval gradova Bogenšperk in Lihtenberk, del tega obdobja pa tudi dvorec Črni potok. V tem času je izšlo tudi njegovo glavno delo *Slava vojvodine Kranjske*, ki je najpomembnejši vir za proučevanje naslovne tematike. Obravnavani prostor bo ohlapno omejen s takratnimi mejami šmarske župnije, do koder je vsaj na cerkvenem področju segal vpliv Šmartnega.

Valvasor pri opisu posameznih predelov obravnavanega območja navaja različne gospodarske dejavnosti, tako agrarne kot neagrarne (prve so po številu omemb v občutni prednosti pred drugimi). Nekateri kraji so bili po eni izmed dejavnosti še posebej znani (na Bregu naj bi npr. živeli večinoma ribiči, v Kresnicah konjski mešetarji, v Cerovici pa naj bi imelo delo zelo veliko kovačev). Na obravnavanem območju bi lahko v povezavi z gospodarskim področjem po pomenu izpostavili dva kraja: Šmartno pri Litiji in Litija. Šmartno pri Litiji je bilo v obravnavanem obdobju kraj raznovrstnih dejavnosti, v katerem so bile po Valvasorjevih besedah dobro zastopane različne obrti, tovorništvo, gostilničarstvo in ribolov. Litija je bila pomembna kot edini kraj na obravnavanem območju, ki je imel status trga, in kot kraj, ki je imel živinske sejme ter vlogo pri plovbi po Savi. V letih pred izidom *Slave vojvodine Kranjske* je včasih v razvoj katerega izmed krajev posegel tudi požar. Valvasor omenja dva požara v Litiji (eden je bil leta 1614, drugi pa leta 1636) in požar v Sv. Juriju, za katerega Valvasor navaja, da je do njega prišlo *»pred nekaj leti«*. Prva dva sta se zgodila še pred letom 1672, vendar bi vsaj za drugega iz Valvasorjevega opisa trga Litija lahko sklepali, da je vplival tudi na stanje tega kraja v obravnavanem obdobju. Do požara v Sv. Juriju, katerega čas ni natančno naveden in je v njem ta naselbina po Valvasorjevi navedbi pogorela, bi lahko prišlo tudi v času njegovega delovanja na obravnavanem območju.

Valvasor pri opisu lokacij v *Slavi vojvodine Kranjske* velikokrat omeni katero izmed agrarnih dejavnosti. Poleg obdelovanja zemlje je bil prisoten tudi ribolov. V povezavi s to dejavnostjo je imel posebno mesto Breg pri Litiji, kjer naj bi po Valvasorjevi navedbi v *Slavi vojvodine Kranjske* živeli večinoma ribiči. Pomen ribolova v tem kraju je razviden tudi iz Valvasorjevega urbarja za Bogenšperk in Lihtenberk, po katerem je podložnik na t. i. celi ribiški hubi na Bregu pri Litiji vso obveznost do zemljiškega gospoda poravnal v ribah. Poleg Brega pri Litiji Valvasor omenja tudi prisotnost ribolova v Šmartnem pri Litiji, kjer naj bi bila ta dejavnost zelo priljubljena, ter pri opisih nekaterih potokov.

V povezavi z obrtjo je imelo posebno mesto Šmartno pri Litiji. Po Valvasorjevi navedbi v *Slavi vojvodine Kranjske* je bilo v Šmartnem veliko *»vseh mogočih rokodelcev, ki človeku naredijo vse, kar zahteva«*. Še posebej veliko naj bi bilo usnjarjev, ki so izdelovali črno usnje. V povezavi z obrtjo Valvasor izpostavi tudi kraj Cerovica, v katerem je imelo delo zelo veliko kovačev, ki so iz železa izdelovali najrazličnejše predmete.

V Valvasorjevem času je deloval rudnik svinca v *»Malneku pri Slatni pri Šmartnem«*, kjer naj bi kopali in talili rudo. Delali naj bi za nekega italijanskega grofa. V povezavi z Malnekom Valvasor še omeni, da so v tem hribu v preteklosti izkopali veliko svinca in da so to rudo pred enim letom spet začeli kopati in taliti. Rudnik v Sitarjevcu, ki je skozi zgodovino deloval več stoletij, v Valvasorjevem času ni deloval, saj je njegov čas spadal v obdobje začasne prekinitve dela v tem rudniku, ki je trajalo med reformacijo in ponovnim začetkom rudarjenja v 19. stoletju.

Sava je bila v Valvasorjevem času plovna pot, vlogo pri plovbi po Savi pa je imela tudi Litija. V *Slavi vojvodine Kranjske* Valvasor pri opisu trga Litija navaja, da je *»ta trg zgrajen na bregu reke Save in zato ladje, ki plujejo po reki navzdol ali navzgor, tu pristajajo in se tega trga Litija poslužujejo kot dovoza«*. Plovba po Savi v tem času še ni dosegla svojega vrhunca, ampak je bil njen pomen nekoliko manjši kot v nekaterih poznejših obdobjih. Pomen te dejavnosti je močno narasel v 18. stoletju, vrhunec plovbe po Savi pa predstavlja prva polovica 19. stoletja.

Ruševine gradu Lihtenberk in nad njim grad Bogenšperk na Valvasorjevi upodobitvi leta 1679 (vir: Wikimedia Commons)